

PATER JANEZ STRAŠEK
MUČENIK 1906 - 1947

PATER JANEZ STRAŠEK
MUČENIK 1906 - 1947

Polona Jurinić

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ ŽUPNOG UPRAVITELJA NA SVETICAMA	4
UVODNA RIJEČ AUTORICE	6
PJESMA OCU JANEZU MUČENIKU SVETIČKOM	
I. DIO	
PODRIJETLO	10
ŠKOLOVANJE	10
SLUŽBOVANJE	12
SVJEDOČENJE NEČAKA STANKA POČIVALŠEKA	12
MUČENIŠTVO	14
ŠEZDESET GODINA KASNIJE	16
PRIJEPIS DOKUMENTA KARLOVAČKOG OKRUŽNOG KOMITETA CENTRALNOM KOMITETU KPH ZAGREB I PRIZNANJE UBOJICA	24
II. DIO	
NASTANAK I POVIJEST MISIJSKE DRUŽBE – CONGREGATIO MISSIONIS C.M. – „LAZARISTA“	28
LAZARISTI NA SVETICAMA	28
ŽUPA SVETICE NAKON ODLASKA LAZARISTA	30
PAVLINI	30
PODČETRTEK	32
OLIMJE	32
GROBLJE	34
OZALJ	34
SVETICE I IVAN BELOSTENEC (1596-1675)	36
IZVORI	38
ŽIVOTOPIS AUTORICE	40

VSEBINA

UVODNA BESEDA ŽUPNIJSKEGA UPRAVITELJA NA SVETICAH	5
UVODNA BESEDA AVTORICE	7
PESEM OČETU JANEZU MUČENIKU SVETIČKEMU	9
I. DEL	
POREKLO	11
ŠOLANJE	13
SLUŽBOVANJE	13
PRIČEVANJE NEČAKA STANKA POČIVALŠKA	15
MUČENIŠTVO	15
ŠESTDESET LET POZNEJE	17
PREPIS DOKUMENTA KARLOVŠKEGA OKROŽNEGA KOMITEJA CENTRALNEMU KOMITEJU KPH ZAGREB IN PRIZNANJE MORILCEV	25
II. DEL	
NASTANEK IN ZGODOVINA MISIJSKE DRUŽBE – CONGREGATIO MISSIONIS C.M. – „LAZARISTA“	29
LAZARISTI NA SVETICAH	29
ŽUPNIJA SVETICE PO ODHODU LAZARISTOV	31
PAVLINCI	31
PODČETRTEK	33
OLIMJE	33
GROBLJE	35
OZALJ	35
SVETICE IN IVAN BELOSTENEC (1596-1675)	37
VIRI	39
ŽIVLJENJEPIS AVTORICE	40

UVODNA RIJEČ ŽUPNOG UPRAVITELJA NA SVETICAMA

Osobita mi je čast i radost da mogu sudjelovati u obnavljanju sjećanja na svećenika-mučenika p. Janeza Straška. O njegovoj ćemo osobi i djelovanju moći ukratko pročitati u ovoj knjižici, koja je zamišljena kao skup najosnovnijih podataka vezanih uz život našega dragog slovenskog lazarista. Želja nam je u skoroj budućnosti tiskati i opširnije izdanje, no svakako smo i Bogu i ljudima zahvalni i na ovom uratku, prvoj knjizi o mučeniku Strašku. Za njega znam već od useljenja nas pavlina na Svetice tijekom teških godina Domovinskoga rata. Često sam, još kao bogoslov, znao otići na njegov grob i ondje moliti Gospodina, zagovorom mučeničke krvi Njegova nevinog sluga. Jednom sam pri grobu i deveticu izmolio, a sjećam se i mnogih (ne)prilika za koje vjerujem da mi je upravo p. Janez pomogao da ih dobro riješim. Budući da mi je djed podrijetlom Slovenac, još sam jače osjećao povezanost s tim nepoznatim svećenikom u crnom talaru. Uz to, njegova žrtva, njegova krv prolivena tako blizu našega svetičkog samostana, njegova mladost i hrabrost (kako čitamo, nije se ustručavao govoriti istinu s oltara, u ta zla vremena crvenog terora) činili su mi njegov lik još privlačnijim. Volim vjerovati da sada prebivam u njegovoj sobi u samostanu... U srpnju 2010. voljom poglavara, preuzeo sam župu i samostan u Sveticama nedaleko od Ozlja. Divno je ovo mjesto, gdje Stvoritelja prepoznajemo ne samo u tišini i molitvi, nego i u prirodi, koja je ovdje posebno lijepa i bogata. Razmišljajući o obnovi župe i kako povratiti vjeru i prakticiranje vjere, jer u župi tek mali broj vjernika dolazi na svete mise, odmah sam se sjetio da nismo sami: imamo silnog zagovornika u Nebu. Stoga sam već desetak dana nakon useljenja dao tiskati sličice s likom mučenika Janeza. Njegovu smo sliku stavili i na kalendare, a jedna je karlovačka slikarica načinila ulje na platnu, portret p. Straška, za crkvu. Prvu smo prostoriju samostana pretvorili u Dvoranu svećenika-mučenika p. Janeza Straška, u koju smo rasporedili slike iz njegova života te za koju je jedna obitelj darovala kip izrađen u drvu, prikazujući gotovo u prirodnoj veličini našega heroja vjere. U jednom je trenutku u ljeto 2010, kako volim reći, sam Bog poslao gospođu Polonu Jurinić, „hrvatsku Slovenku“, koja je u pratnji supruga Zdenka navratila u našu crkvu sa željom da dokumentira neke slovenske tragove u slikama i oltarima crkve. Tada sam im spomenuo dragog slovenskog i svetičkog mučenika, te moju silnu želju da njemu u čast počnemo organizirati slovenko-hrvatske susrete i dan sjećanja na njegovu žrtvu. Objasnio sam svoju viziju: jednom godišnje pozvali bismo sve zainteresirane (rodbinu p. Straška, braću lazariste, slovensko-hrvatska društva prijateljstva, slovenske i hrvatske svećenike...) na cjelodnevnu manifestaciju koja bi mogla uroditi velikim plodovima pod nebeskim patronatom patra Janeza. Sveta misa, kakav koncert, hodočašće na mjesto pogibije, posjet grobu, simpozij, druženje vjernika iz naša dva bratska naroda... Nisam uopće morao čekati na odgovor: gospođa Polona odmah se složila i pokrenula akciju s velikom gorljivošću i veseljem. Eto, Bog uvijek šalje prave ljude u pravo vrijeme. Beskrajno sam, dakle, zahvalan obitelji Jurinić, s kojom sam ubrzo nakon prvoga susreta posjetio i obitelj pokojnog Straška u Sloveniji, gdje smo proveli vrlo ugodno i korisno vrijeme, posjetivši mjesto njegova rođenja i sva mjesta njegova djetinjstva. Frapirala me činjenica da se naš mučenik rodio i živio pod okriljem Majke Božje u Olimju, dakle blizu crkve i samostana pavlina, jedinoga pavlinskog prebivališta u Sloveniji, kojega danas vode franjevci. I tako, započeli smo zajednički projekt spašavanja od zaborava ove plemenite duše, okrvavljene đavolskim

UVODNA BESEDA ŽUPNIJSKEGA UPRAVITELJA NA SVETICAH

Posebna čast in veselje mi je, da lahko sodelujem pri oživiljanju spomina na duhovnika-mučenika p. Janeza Straška. O njem kot o osebi in njegovem delovanju bomo lahko na kratko prebrali v tej knjižici. Zamišljena je kot skupek najosnovnejših podatkov o življenju našega dragega slovenskega lazarista. Naša želja je, da bi v bližnji prihodnosti natisnili še obširnejšo izdajo, toda vsekakor smo hvaležni Bogu in ljudem tudi za to delo, prvo knjigo o mučeniku Strašku. Zanj vem že od doselitve nas pavlincev na Svetice v težkih letih domovinske vojne. Velikokrat sem, še kot bogoslovec, prišel na njegov grob in tam molil Gospoda, priprošnje mučeniške krvi Njegovoga nedolžnega sluge. Nekoč sem pri grobu izmolil devetdnevnicu, spominjam pa se tudi številnih (ne)prijetnosti, za katere verjamem, da mi je prav p. Janez pomagal, da sem jih uspešno rešil. Ker je moj ded po poreklu Slovenec, sem čutil še večjo povezanost s tem neznanim duhovnikom v črnem talarju. Njegov lik je bil zame še bolj privlačen zaradi njegove žrtve, njegove krvi, prelite tako blizu našega samostana Svetice, njegove mladosti in poguma (kot beremo, se v tistih zlih časih rdečega terorja ni obotavljal govoriti resnice z oltarja). Rad si zamišljam, da sedaj prebivam v njegovi sobi v samostanu... Julija leta 2010 sem po poglavarjevi volji prevzel župnijo in samostan na Sveticah pri Ozlju. To je čudovit kraj, kjer Stvarnika prepoznamo ne samo v tišini in molitvi, ampak tudi v naravi, ki je tukaj prav posebej lepa in bogata/razkošna. Ko sem razmišljal o obnovi župnije in o tem, kako vrniti vero in prakticiranje vere, saj prihaja v župniji na sveto mašo malo vernikov, sem se takoj spomnil, da nismo sami: imamo močnega zagovornika na Nebu. Že po desetih dnevih po vselitvi sem dal tiskati sličice z likom mučenika Janeza. Njegovo sliko smo upodobili tudi na koledarjih, slikarka iz Karlovca pa je za cerkev naslikala portret p. Janeza v olju na platnu.

Prvi prostor samostana smo spremenili v »Dvorano duhovnika-mučenika p. Janeza Straška«, po kateri smo razporedili slike iz njegovega življenja. Za ta prostor je ena družina darovala kip, izdelan v lesu, ki v skoraj naravni velikosti upodablja našega verskega junaka. Poleti leta 2010 je sam Bog poslal gospo Polono Jurinič, »hrvaško Slovenko«, ki je v spremstvu soproga Zdenka obiskala našo cerkev z željo, da dokumentira slovenske sledi v slikah in oltarjih cerkve. Takrat sem jima omenil dragega slovenskega in svetičkega mučenika ter mojo silno željo, da bi v njegovo čast organizirali slovensko-hrvaška srečanja in dan spomina na njegovo žrtev. Pojasnil sem svojo vizijo: enkrat letno bi povabili vse zainteresirane (družino p. Straška, brate lazariste, slovensko-hrvaška društva prijateljev, slovenske in hrvaške duhovnike...) na celodnevno manifestacijo, ki bi lahko obrodila sadove pod nebeškim patronatom patra Janeza. Sveta maša, kakšen koncert, romanje na mesto uboja, obisk groba, simpozij, druženje vernikov naših dveh bratskih narodov... Nisem rabil čakati na odgovor: ga. Polona se je v trenutku strinjala in takoj začela z delom, z veliko vnemo in veseljem. Tako Bog vedno pošlje prave ljudi ob pravem času. Brezmejno sem hvaležen družini Jurinič, s katero sem kmalu po našem prvem srečanju obiskal družino pokojnega Straška v Sloveniji, kjer je bilo zelo prijetno in koristno. Obiskali smo njegov rojstni kraj in vsa mesta njegovega otroštva. Presenetilo me je dejstvo, da se je naš mučenik rodil in živel pod okriljem Matere Božje v Olimju, torej blizu cerkve in samostana pavlincev, edinega pavlinskega prebivališča v Sloveniji, ki ga danes vodijo očetje frančiškani. In tako smo začeli skupni projekt reševanja te plemenite duše, okrvavljene z vražjim naletom banditov, ki so

nasrtajem bandita koji su tim nazivom okarakterizirali nedužnoga svećenika, jer nikako ne smijemo zaboraviti njegovu osobu i njegovu žrtvu. Veliki je privilegij, kako znam često reći župljanima, da na našem groblju nedaleko od crkve imamo sveto tijelo mučenika iz mržnje prema vjeri. Njega molimo da nas ne zaboravi pred prijestoljem Božjim, da izmoli oprost svojim ubojicama, da bdije zagovorom nad mjestima u kojima je živio, molio, radio. Napisao sam pjesmu njemu u čast, koju ćemo, kako vjerujem, moći poslušati na prvom Danu sjećanja na mučenika Straška. Zato, dobrodošli svi kojima je ova svećenička duša draga, svi koji se brinu da se ne zaborave žrtve komunističke strahovlade, svi kojima je na srcu isti cilj - proslaviti Boga u Njegovim svetima. Pred nama je još mnogo posla i još mnogo zamisli. Molimo da se uz pomoć Božju i ostvare.

o. Marko Kornelije Glogović, OSPPE
župni upravitelj, župa Rođenja BDM, Svetice
o Božiću 2010.

UVODNA RIJEČ AUTORICE

Ova je knjižica posvećena svećeniku, mučeniku, Slovincu u Hrvatskoj, pateru Janezu Strašku, lazaristu, župniku u Svecicama i Ozlju, mučki ubijenom na Cvjetnicu 1947. godine. Godine 1941. iz Slovenije je u Hrvatsku protjerano 286 biskupskih svećenika i 81 redovnik. U zagrebačkoj nadbiskupiji je djelovalo 193 svećenika, a 27 u drugim biskupijama. Jedanaest ih je otišlo u Srbiju među slovenske prognanike. Zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac u ratu spašava slovenske svećenike nakon njemačke agresije na Sloveniju. U travnju 1941. godine na udaru je bila najprije inteligencija, poglavito svećenici. Mnogi svećenici trebali su biti odvedeni u njemačke logore. Posredovanjem ljubljanskog biskupa dr. Gregorija Rožmana i mariborskog biskupa Ivana Jožefa Tomažiča okupatorske vlasti pristale su da svećenici mogu otići iz Slovenije u Hrvatsku. Nadbiskup Stepinac uspio je od nadležnih hrvatskih vlasti dobiti pristanak da slovenski svećenici ostanu u Hrvatskoj na slobodi i rade u pastoralu na župama. Osmorica od njih, odvedena su u smrt u logor Jasenovac. Među njima i Ivan Rančigaj (rođ. 1893 god.), župnik Sv. Petra pod Svetim Gorama, koji je za vrijeme rata pomagao u Tuhelju. Pozvan je u Klanjec, 6. rujna 1942. godine s još petoricom svećenika: Francom Groblarom rođ. 1892, Francom Kašom rođ. 1907, Janezom Kodričem rođ. 1897, Anzelmom Polakom rođ. 1883, i Francom Riharom rođ. 1909. Svi su odvedeni u logor Jasenovac i likvidirani 17. listopada 1942. godine. Prijavio ih je tabornik iz Tuhelja da surađuju s partizanima i rade protiv hrvatske države. Likvidirani su i Franc Orešnik rođ. 1908. (12.12.1944.) i Jakob Sem rođ. 1908. (20.09.1942). Nadbiskup Stepinac se zauzimao za svu osmoricu na svim instancama, sve do poglavnika Pavelića, no oni su ipak ubijeni.

Na području zagrebačke nadbiskupije, ubijeni su svećenici Janez Strašek, lazarist, župnik u Svecicama i Ozlju te Ignacije Feguš, svećenik mariborske nadbiskupije, župnik u Bukovju, ubijen 28.12.1946. god. na vratima sakristije.

Prigodom bombardiranja Jastrebarskog, poginuli su dr. Anton Zdešar, lazarist, svećenik časnih sestara u Jastrebarskom, te njegov nećak Štefan Bastič, lazarist, svećenik.

Među svećenicima iz drugih biskupija i redovničkih zajednica na području zagrebačke nadbiskupije, poginula su dva isusovca, Josip Bric i Alojzije Sajf.

prav s tem imenom označili nedolžnega duhovnika, pred pozabo. Nikakor ne smemo pozabiti njegove osebnosti in njegovega žrtvovanja. Veliki privilegij je, kar večkrat rečem župljanom, da imamo na našem pokopališču, nedaleč od cerkve, sveto telo mučenika iz sovražstva proti veri. K njemu se molimo, da nas ne pozabi pred Božjim prestolom, da izmoli odpuščenje za svoje morilce, da bdi s priprošnjo nad kraji, kjer je živel, molil in delal. Njemu v čast sem napisal pesem, ki jo bomo, prepričan sem, lahko slišali na prvem Dnevu spomina na mučenika Straška. Zato dobrodošli vsi, ki jim je ta duhovniška duša pri srcu, vsi, ki skrbite, da se ne bi ponovile žrtve komunistične strahovlade, vsi, ki v srcu nosite željo – proslaviti Boga v Njegovih svetih. Pred nami je še veliko dela in ogromno zamisli. Molimo Boga, da se bodo božjo pomočjo tudi uresničile.

o. Marko Kornelije Glogovič, OSPPE
župnijski upravitelj, župnije Rojstva BDM, Svetice
Božič 2010

UVODNA BESEDA AVTORICE

Ta knjižica je posvečena duhovniku, mučeniku, Slovencu na Hrvaškem, patru Janezu Strašku, lazaristu, župniku na Sveticah in v Ozlju, zahrbtno umorjenem na Cvetnico leta 1947. Leta 1941 je bilo iz Slovenije na Hrvaško pregnanih 286 škofovskih duhovnikov in 81 redovnikov. V zagrebški nadškofiji je delovalo 193 duhovnikov, 27 pa v drugih škofijah. 11 jih je odšlo v Srbijo med slovenske izgnance. Zagrebški nadškof dr. Alojzije Stepinac je med vojno po nemški agresiji na Slovenijo reševal slovenske duhovnike. Aprila leta 1941 je bila tarča najprej inteligenca, zlasti duhovniki. Številni duhovniki so bili odpeljani v nemška taborišča.

S posredovanjem ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana in mariborskega škofa Ivana Jožefa Tomažiča je okupatorska oblast pristala, da lahko duhovniki odidejo iz Slovenije na Hrvaško. Nadškof Stepinac je od pristojnih hrvaških oblasti uspel dobiti dovoljenje, da so slovenski duhovniki lahko ostali na Hrvaškem na svobodi in delali v pastoralni po župniščih, osem pa jih je bilo odpeljanih v smrt v taborišče Jasenovac. Med njimi je bil tudi Ivan Rančigaj (rojen leta 1893), župnik Sv. Petra pod Svetimi Gorami, ki je med vojno pomagal v Tuhlju. 6. septembra leta 1942 so ga skupaj s petimi duhovniki (Franc Groblar roj. 1892, Franc Kaš roj. 1907, Janez Kodrič roj. 1897, Anzelm Polak roj. 1883 in Franc Rihar roj. 1909) poklicali v Klanjec, od koder so bili vsi odpeljani v taborišče Jasenovac in likvidirani 17. oktobra 1942. Tabornik iz Tuhlja jih je prijavil, da sodelujejo s partizani in da delajo proti hrvaški državi. Likvidirana sta tudi Franc Orešnik roj. 1908 (12.12.1944) in Jakob Sem roj. 1908 (20.09.1942). Nadškof Stepinac se je zavzemal za vseh osem, na vseh instancah, vse do »poglavnika« Pavelića, vendar so jih vseeno ubili.

Na področju zagrebške nadškofije so bili ubiti duhovniki: Janez Strašek, lazarist, župnik na Sveticah in v Ozlju ter Ignacije Feguš, duhovnik mariborske nadškofije, župnik v Bukovju, ubit 28.12.1946 na vratih zakristije. Ob bombardiranju Jastrebarskega so umrli dr. Anton Zdešar, lazarist, duhovnik častnih sester v Jastrebarskem ter njegov nečak Štefan Bastič, lazarist, duhovnik.

Med duhovniki iz drugih škofij in redovniških skupnosti na področju zagrebške nadškofije, sta padla dva jezuita, Josip Bric in Alojzije Sajf.

Že nekaj let slovenski duhovniki s svojimi škofi prirejajo zahvalna romanja v spomin na medvojno gostoljubnost Hrvaške.

Godinama slovenski svećenici sa svojim biskupima priređuju hodočašća zahvale u spomen za međuratno gostoprimstvo Hrvatske.

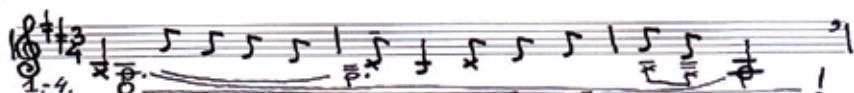
Poslije rata komunistička vlast najgorje je postupala u Sloveniji, osobito sa svećenicima i skupinama. Ukinute su bile sve vjerske ustanove, vjerske škole i sjemeništa, a imovina nacionalizirana – oduzeta. Lazaristima su bile oduzete sve kuće i imanja. Situaciju opet spašava crkva u Hrvatskoj. Uvjeti za odgoj svećeničkoga naraštaja bili su pogodniji u Hrvatskoj. Mnogi slovenski sjemeništarci i bogoslovi bili su primljeni u sjemeništa u Zagrebu, Đakovu, Zadru, Rijeci i Pazinu, te su mogli postati svećenici. Glavni razlog ponovnog dolaska lazarista u Hrvatsku jest formiranje odgojne kuće za svećenički naraštaj, što je u Sloveniji bilo onemogućeno (Stenjevec, Vrapče, Maksimir).

Polona Jurinić

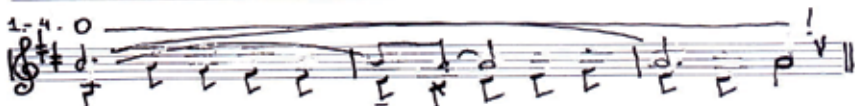
OCU JANEZU MUČENIKU SVETIČKOM

Stihovi: O. Marko Glogović
glazba: Ljubo Stipišić Dejmata

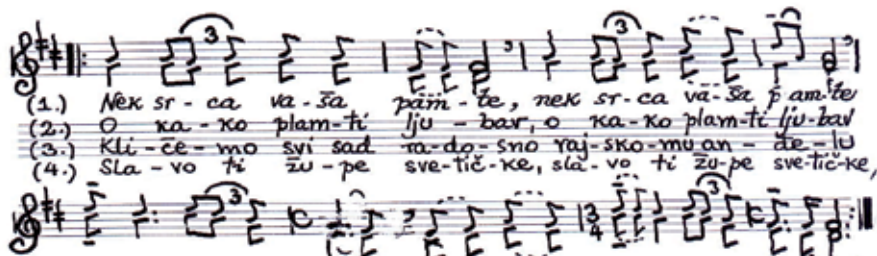
Moderato sensibile

1. O vr-li slu-go Bo-gu i bra-te Ja-ganj-čav,
2. Ti sve-će-ni-ce sve-ti i ka-lja kr-va-vih
3. Prú svom ol-ta-tu dnev-no uz gos-đu mo-li-o
4. Ti Slo-ven-ska si di-ka i po-nos Hr-vat-skoj,

- (1.) Ti žrtvo zva-nja svo-ga, gdje du-ša tvo-ja sja-
- (2.) u ne-bu naš se sje-ti, svih sla-bih, ne-vojl-nih.
- (3.) sav si u Du-ka ža-tu svoj puk si vo-li-o.
- (4.) sve-tog si Vin-ka sli-ka, stog bla-go crk-vi svoj!

- (1.) Něk sr-ca va-ša pam-te, nek sr-ca va-se pam-te
- (2.) O ka-ko plam-ti lju-bar, o ka-ko plam-ti lju-bar
- (3.) Kli-ce-mo svi sad ra-do-sno raj-sko-mu an-de-lu
- (4.) Sla-vo ti žu-pe sve-tič-ke, sla-vo ti žu-pe sve-tič-ke

- (1.) O-ca Ja-ne-za, nek vam sr-ca pam-te O-ca Ja-ne-za!
- (2.) O-ca Ja-ne-za, ka-ko plam-ti lju-bar O-ca Ja-ne-za!
- (3.) O-cu Ja-ne-zu, raj-skom an-de-lu O-cu Ja-ne-zu!
- (4.) Pad-re l-va-ne, sla-vo žu-pe sve-tič-ke, pad-re l-va-ne!

Po vojni je komunistična oblast najhuje postopala v Sloveniji, posebno z duhovniki in škofi. Ukinjene so bile vse verske ustanove, verske šole in semenišča, premoženja pa nacionalizirana – odvzeta. Lazaristom so bile odvzete vse hiše in posestva. Položaj je spet reševala cerkev na Hrvaškem, kjer so bili pogoji za vzgojo duhovniškega naraščaja primernejši. Številni slovenski semeniščniki in bogoslovci so bili sprejeti v semenišča v Zagrebu, Đakovu, Zadru, Reki in Pazinu in so tako lahko postali duhovniki. Glavni vzrok ponovnega prihoda lazaristov na Hrvaško, je bil ustanovitev vzgojne hiše za naraščaj duhovnikov, kar je bilo v Sloveniji onemogočeno (Stenjevac, Vrapče, Maksimir).

Polona Jurinić

OČETU JANEZU MUČENIKU SVETIŠKEMU

O. Marko Glogovič

Glasba: Ljubo Stipišič – Delmata

O vrli sluga Boga in brat Jagenjčka!

Ti žrtev poklica svojega, kjer sije duša tvoja.

Naj vaša srca pomnijo Očeta Janeza!

Ti duhovnik sveti in halj krvavih

Na nebesih se nas spomni, vseh nezmožnih, nesrečnih.

O, kako žari ljubezen, o kako plameni ljubezen

Očeta Janeza, kako plameni ljubezen očeta Janeza!

Pri svojem oltarju dnevno ob Gospe je molil,

Al' si v Duha žaru svoj narod ljubil.

Kličemo vsi zdaj radostno rajskemu angelu

Očetu Janezu, rajskemu angelu Očetu Janezu!

Ti slovenska si dika in ponos Hrvaški,

Svetega Vinka si slika, zato blagor cerkvi svoji!

Slava ti župnije svetičke, slava ti župnije svetičke,

Padre Ivan, slava župnije svetičke, padre Ivan!

Prevod: P.J.

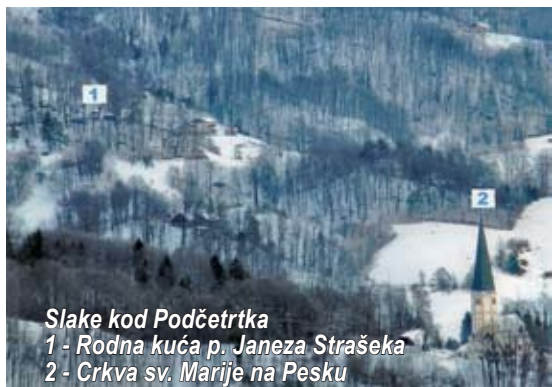
I. DIO

PODRIJETLO

Janez Strašek rodio se 11.12.1906. god. u zaseoku Slake nedaleko od Podčetrtrka. Slake se nalaze iznad ceste za Olimlje, napola puta između Podčetrtrka i crkve Marije na Pesku. Otac Janez i majka Marija, rođ. Mlakar, imali su petero djece, tri sina: Janeza, Frančeka i Tončeka, te dvije kćeri: Štefaniju i Mariju. Janez je bio prvorođeni. Krstili su ga u župnoj crkvi Sv. Lovrenca u Podčetrtrku. Rodna kuća obitelji Strašek više ne postoji. Na obiteljskom imanju je izgrađena nova kuća, u kojoj s obitelji živi Janezov nećak Stanko Počivalšek, sin sestre Štefanije.

ŠKOLOVANJE

Pučku školu Janez je pohađao u Podčetrtrku (1913-1920). Nakon pučke škole stupio je u Kongregaciju Sv. Vinka Paulskog, Congregatio

Slake kod Podčetrtrka
1 - Rodna kuća p. Janeza Strašeka
2 - Crkva sv. Marije na Pesku

Obitelj Strašek ispred obiteljske kuće

Đaci klasične gimnazije, Ljubljana (1926.)

I. DEL

POREKLO

Janez Strašek se je rodil 11.12.1906 v zaselku Slake pri Podčetrtku. Slake ležijo nad cesto, ki pelje v Olimlje, na pol poti med Podčetrtkom in cerkvijo Marije na Pesku. Oče Janez in mati Marija, rojena Mlakar, sta imela pet otrok, tri sinove: Janeza, Frančka in Tončka ter dve hčerki: Štefanijo in Marijo. Janez je bil prvorojenec. Krstili so ga v župnijski cerkvi Sv. Lovrenca v Podčetrtku. Rojstne hiše družine Strašek ni več. Na družinskem posestvu je sezidana nova hiša v kateri z družino živi nečak Stanko Počivalšek, sin sestre Štefanije.

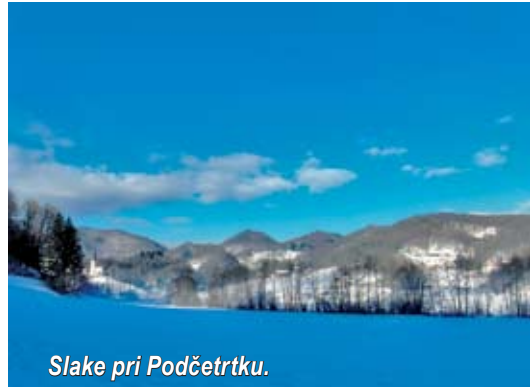
ŠOLANJE

Janez je osnovno šolo obiskoval v Podčetrtku (1913-1920). Po osnovni šoli je pristopil

Kongregaciji sv. Vinka Pavelskega, Congregatio missionis C.M, znanem po imenu lazaristi.

Noviciat je opravil v Grobljah pri Ljubljani (župnija Domžale, 1928/29). Pred tem je končal

državno klasično gimnazijo (1920-1928) v Ljubljani. Bil je varovanec Dijaškega doma na Taboru. Kot lazarist je študiral teologijo na Bogoslovni fakulteti v Ljubljani ter je bil 13.8.1933 posvečen v duhovnika. Posvetil ga je škof dr. Gregorij Rožman v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani. Mlado mašo je služil v rojstnem Podčetrtku 20.08.1933.

Slake pri Podčetrtku.

Oče Janez s sinom Tončkom ter hčera Marijo in Štefanijo.

Družina Strašek na maši ob 100 letnici rojstva p. Janeza, Podčetrtek (1996).

missionis C.M., poznatiji pod imenom lazaristi. Novicijati je obavio u Groblju nedaleko od Ljubljane (župa Domžale, 1928/29). Prije toga završio je državnu klasičnu gimnaziju (1920-1928.) u Ljubljani. Bio je pitomac Đačkoga doma na Taboru. Kao lazarist studira teologiju na Bogoslovnom fakultetu u Ljubljani, te je zaređen za svećenika 13.8.1933. godine. Posvećuje ga biskup dr. Gregorij Rožman u crkvi Srca Isusovog u Ljubljani. Mladu misu služio je u rodnom Podčetrtku 20. 8.1933. godine.

Lazaristi, Ljubljana (oko 1932.)

bio je kapelan, kateheta te župni upravitelj (od 26.8.1938 do 22.7.1941.). Poslije je opet otišao u Beograd (od 24.7.1941. do 08.9.1946.). Nakon 1942. godine službovao je i u Kragujevcu, a sljedeće godine u Novom Kneževcu (Banat).. Osmoga rujna 1946. godine došao je u Svetice nedaleko od Ozlja. Preuzeo je župnu upravu, te postao superior. Od 4.12.1946. godine upravlja i župom Ozalja.

SLUŽBOVANJE

U misionarskoj družbi djelovao je u raznim mjestima. Do 1935. god. u Radeču (od 14.7.1934 do 21.1.1935.), te u Stranju (od 16. do 23.12.1934.). U Beogradu je bio kapelan i katehet (od 21.1.1935.do 25.8.1938.). U Kosovskoj Mitrovici

Bogoslovi s misionarom Jožefom Kerecom

SVJEDOČENJE NEČAKA STANKA POČIVALŠEKA

(sina Janezove sestre Štefanije)

* Događaj iz 1943. godine.

Janez je bio u Kragujevcu uhapšen sa studentima i osuđen na smrt. Njemačkom komandantu se prezime Strašek činilo neobično za one krajeve. Otišao je k njemu, te ga upitao tko je. Janez mu je odgovorio da je Slovenac, te da ima rodbinu u Salzburgu, u Austriji. Komandant mu je odgovorio- „ti si iz moje domovine“, te ga povukao iz reda i predao njemačkoj komandi. Ona ga je namjestila u jednu crkvu u Subotici, gdje je služio misu na mađarskom jeziku.

*Janez Strašek,
lazarist (oko 1932.)*

SLUŽBOVANJE

V misijonarski službi je deloval v raznih krajih. Do leta 1935 v Radečah (od 14.07.1934-21.01.1935) ter v Stranju (od 16. do 23.12.1934). V Beogradu je bil kaplan in katehet (od 21.01.1935 do 25.08.1938). V Kosovski Mitrovici je bil kaplan, katehet in župnijski upravitelj (od 26.08.1938 do 22.07.1941). Potem je spet odšel v Beograd (od 24.07.1941 do 08.09.1946). Po letu 1942 je služboval tudi v Kragujevcu, že naslednje leto v Novem

Kneževcu (Banat), 8. septembra 1946 pa je prišel na Svetice pri Ozlju. Prevezel je župnijsko upravo ter postal superior (predstojnik). Od 04.13.1946 je upravljal tudi z župnijo Ozalj.

PRIČEVANJE NEČAKA STANKA POČIVALŠKA

(sina Janezove sestre Štefanije)

* Dogodek iz leta 1943

Janeza so v Kragujevcu ujeli skupaj s študenti in obsodili na smrt. Nemškemu komandantu se je priimek Strašek zdel neobičajen za te kraje. Odšel je k njemu ter ga vprašal kdo je, Janez pa mu je odgovoril, da je Slovenec ter da ima sorodnike v Salzburgu v Avstriji. Komandant mu je odgovoril: »Ti si iz moje domovine« ter ga povlekel iz vrste in predal nemški

*Mlada maša,
Podčetrtek
(20.8.1933).*

Lazaristi, Ljubljana (ok. 1932).

Mlada maša, Podčetrtek (20.8.1933).

Godine 1945. nakon “oslobođenja”, a prije odlaska u Svetice, slučajno su se na ulici u Novom Kneževcu, sreli Janez i brat Tonček, kojega su kao partizana poslali u Suboticu.

Mlada misa, Podčetrtek (20.8.1933.)

*Mlada misa u
Podčetrtku 20.8.1933.
(s ocem i braćom)*

MUČENIŠTVO

Iz Beograda je Pater Janez došao 8.9.1946. godine na Svetice, svima nepoznat, Slovenac, bez ikakvih stranačkih i političkih opterećenja.

Na Cvjetnu nedjelju ujutro, 30.3.1947. Janez Strašek je upucan. U župi Ozalj je najprije obavio ranu misu. Nakon toga bi morao doći na Svetice, gdje su ga ljudi čekali za podnevnu misu. Budući da u određeno vrijeme nije došao, a bilo je poznato da je vrlo točan, vjernici su počeli moliti kronicu. Potom su ga otišli tražiti, no na putu ga nisu našli. Neki su kazali da su čuli pucnjavu. Zbog izjava da se oko dva sata popodne iz šume čulo dozivanje u pomoć, pretpostavlja se da je bio još uvijek živ. Sljedeći dan ga je, trideset metara od šumskoga puta, pronašla Dora Lukešić, žena iz Svetica. Bio je prekriven lišćem. Upucan je u glavu iz lovačke puške. U čahuri je bilo šiljastog mljevenog željeza, koje je kroz očnu i usnu šupljinu prodrlo u mozak, ipak nije bio odmah mrtav. Kad su ga pronašli u ruci je držao grančice za koje se očigledno hvatao, možda podsvjesno, kad su ga vukli nizbrdo. Ljudi su istraživali okolinu. Na mjestu gdje je ubijen, našli su veliku količinu opušaka. Ubojice su očigledno nervozno pušili cigaretu za cigaretom, očekujući žrtvu. Čekali su na mjestu gdje su mogli dosta rano uočiti njegov dolazak. Zauvijek će vjerojatno ostati tajna susret ubojica sa nevinom žrtvom. Ubili su svećenika, ušutkali su još jedan glas Crkve...

Subrat - lazarist koji je došao na sprovod, saznao je od ljudi da su Strašeka na putu iz Ozlja čekala tri (?) člana mjesne političke organizacije. Iz Karlovca je došla neka komisija koja nije puno ispitala o ubojstvu Strašeka. Ljudima je bilo jasno, da je u pozadini bila mržnja prema Crkvi i svećenicima. Ranije, isto se dogodilo i sa župnikom iz Ozlja dr. Matijom Kranjčićem. Kasnije

*Mjesto ubojstva – VII.
postaja križnog puta*

komandi, ki ga je namestila v neki cerkvi v Novom Kneževcu, kjer je maševal v madžarščini. Leta 1945, po »osvoboditvi« in pred prihodom na Svetice, sta se na ulici v Subotici po naključju srečala Janez in brat Tonček, ki je bil kot partizan poslan v Subotico.

MUČENIŠTVO

Pater Janez je prišel na Svetice iz Beograda 8.9.1946, vsem neznan, Slovenec, brez vsake strankarske in politične opredelitve. Janez Strašek je bil ustreljen na cvetno nedeljo 30.03.1947 zjutraj. Najprej je v župniji Ozalj opravil zgodnjo mašo. Nato bi moral priti na Svetice, kjer so ga ljudje čakali za poldnico. Ker ga ob določeni uri ni bilo in je bilo znano, da je zelo točen, so začeli moliti rožni venec. Potem so ga šli iskat, a ga na poti niso našli. Nekateri so rekli, da so slišali streljanje. Ker so okoli dveh popoldne v gozdu slišali neke klice na pomoč, menijo, da je bil tedaj Strašek še živ. Naslednji dan ga je Dora Lukešič s Svetic našla 30 m stran od gozdne poti, pokritega z listjem. Ustreljen je bil v glavo, z lovsko puško. Šibre so skozi očesno in ustno votlino prodrle v možgane, vendar ni bil takoj mrtev. Ko so ga našli, je imel v roki šop vejic, za katere se je očitno grabil, morda podzavestno, ko so ga vlekli navzdol. Ljudje so preiskovali okolico. Na mestu, kjer je bil ubit, so našli več cigaretnih ogorkov. Morilci so med čakanjem na žrtev očitno nervozno kadili cigareto za cigareto. Čakali so na kraju, kjer so lahko dovolj hitro opazili njegov prihod. Verjetno bo za vedno prikrito srečanje morilcev z nedolžno žrtvijo. Ubili so duhovnika, umolknil je še eden glas Cerkev...

Sobrat, ki je prišel na pogreb, je od ljudi zvedel, da so Straška na poti čakali trije (?) predstavniki krajevne politične organizacije. Iz Karlovca je prišla komisija, ki pa ni dosti spraševala o uboju Straška. Ljudem je bilo jasno, da je bilo v ozadju sovražstvo do Cerkev in duhovščine. Že prej se je tako zgodilo z župnikom dr. Matijo Kranjčičem iz Ozlja. Neki Svetičan je kasneje v Münchnu povedal duhovniku, s katerim se je v Nemčiji slučajno srečal, kdo je Straška ubil.

Šele deset dni po umoru je družina zvedela za ta grozen zločin. Oče Janez je odšel na Svetice.

Tam so ga opozorili, da je najbolje, da takoj odide, ker je tudi sam ogrožen.

O Strašku kot o človeku in župniku se ne ve veliko. Obdobje njegovega umora je bilo zastraševanje in zapiranje duhovnikov. Sobratje so bili v zaporih, drugi so odšli v svet, le malo jih je bilo svobodnih. Tako o njemu niso pisali, če pa so, so se zapisi izgubili. Tudi med lazaristi ga ni nihče bolje poznal. Kot se vidi iz njegovega službovanja, se je posvetil župnijski pastora-li, kot kaplan in katehet in nato kot župnik. Na Sveticah je bil prekratek čas, da bi si ga ljudi zapomnili. Župljani še vedno skrbijo za njegov grob na katerem je skromna plošča, ki so jo postavili njegovi sobratje z napisom:

Spominski križ
(nedaleč od
uboja).

Nagrobna plošča.

je u Munchenu neki Svetičan kazao svećeniku, s kojim se slučajno sreo, tko je ubio Straška. Tek desetak dana nakon pogibije, obitelj je saznala za ovaj strašan zločin. Otac Janez uputio se u Svetice.

Tamo su ga upozorili da je najbolje da odmah ode, jer će biti i sam ugrožen.

O Strašku kao o čovjeku i župniku se ne zna puno. Vrijeme njegova ubojstva bilo je zastrašivanje i zatvaranje svećenika. Subrača su bili po zatvorima, drugi su otišli u svijet, samo malo njih bilo je na slobodi. Tako o njemu nisu pisali, ako i jesu, izgubilo se. Ni među lazaristima nema onih koji su ga bolje poznavali. Kao što se

vidi iz njegova službovanja, posvećivao se je župskoj pastoralu, kao kapelan i kateheta, poslije kao župnik. Na Sveticama je boravio premalo vremena da bi ostao u sjećanju ljudi. Župljani se još uvijek brinu za njegov grob, na kojemu je skromna ploča koju su postavila njegova subrača, sa natpisom:

Grob, Svetice

TUKAJ POČIVA V MIRU BOŽJEM

JANEZ STRAŠEK, misionar lazarist *11.12.1906.+30.3.1947.

Vjernici se brinu za grob, te pale svijeće. Od 1998. godine, na Cvjetnu nedjelju u dva sata popodne, okupe se vjernici u Ozlju, gdje je Strašek služio posljednju misu. Potom idu u procesiji po putu kojim je išao prema Sveticama. Okupi se oko 200 ljudi. Na njegovu 60. obljetnicu smrti okupilo se 500 vjernika. Tadašnji župnik, pavlin Czeslaw Bielen, Poljak, mu se rado preporuča i kaže da je uslišan.

Kazao je da se stariji vjernici još uvijek rado sjećaju svih lazarista, dobrih svećenika, a u lijepom sjećanju imaju i braću..

Vjernici su mu se nakon 50 godina nekako odužili. Muž kojeg je Strašek pripremao na vjenčanje, te bi se morao oglašavati na Cvjetnu nedjelju, zavjetovao se je da će na sjećanje na njega postaviti križ. Tek je 1997. godine mogao to i ostvariti, te je još iste godine umro. Križ je postavio na svojoj šumskoj parceli, poviše postaje križnoga puta i mjesta ubojstva.

ŠEZDESET GODINA KASNIJE

Anton Pust, CM

Lojze Gajšek, CM

Cvjetna nedjelja, 1. travnja 2007. ispred župne crkve u Ozlju. Dolaze hodočasnici iz Ozlja, Svetica, Novigrada te drugih mjesta.. I nekoliko svećenika. Čak iz Ljubljane su dva. Ovo ne će biti običan pohod od Ozlja do Svetica. Okupili su se u molitvi Križnog puta. Postaje Križnog puta - skromni križevi pribijeni na drveće - raspoređeni su u određenom razmaku. Postaje na putu koji je dug oko 5 km.

Okupilo se oko 500 vjernika. Prije osam godina okupili su se prvi put. Onda ih je bilo 20, sljedeću godinu 30, posljednjih godina oko 200, a ove 500. Šezdeset godina je prošlo, otkad

TUKAJ POČIVA V MIRU BOŽJEM

JANEZ STRAŠEK, misijonar lazarist *11.12.1906+30.3.1947

Verniki skrbijo za grob in prižigajo sveče. Od leta 1998 se verniki na cvetno nedeljo ob dveh popoldne zberejo v Ozlju, kjer je Strašek služil zadnjo mašo. Potem gredo v procesiji po poti, po kateri je šel proti Sveticam. Zbere se okoli 200 ljudi. Na njegovo 60 letnico smrti se je zbralo 500 vernikov. Takratni župnik, paulin Czeslaw Bielen, Poljak, se mu rad priporoča in pravi, da je uslišan.

Povedal je, da se stari verniki še vedno radi spominjajo lazaristov in pravijo, da so bili dobri duhovniki, v lepem spominu pa imajo tudi brate.

Verniki so se mu po petdesetih letih nekako oddolžili. Mož, ki ga je Strašek pripravljajal za poroko in bi ga moral na cvetno nedeljo oklicati, se je zaobljubil, da bo v spomin nanj postavil križ. To mu je uspelo uresničiti šele leta 1997 in istega leta je tudi umrl. Križ je postavil na svoji gozdni parceli, nekoliko višje od postaje križnega pota in od kraja uboja.

Družina Strašek z o. Markom Glogovičem ob portretni sliki (Svetice 2010).

ŠESTDESET LET POZNEJE

Anton Pust, CM

Lojze Gajšek, CM

Cvetna nedelja, 1. aprila 2007. Pod župnijsko cerkvijo v Ozlju. Prihajajo pohodniki iz Ozlja, Svetic, iz Novigrada in od drugod. Tudi nekaj duhovnikov. Celo iz Ljubljane sta dva. To ne bo navaden pohod od Ozlja do Svetic. Zbrali so se k molitvi križevega pota. Postaje križevega pota – preprosti križi, pribiti na drevesa – so razporejeni v primerni razdalji. Postaje na poti, ki je dolga kakih 5 km.

Zbralo se je blizu 500 vernikov. Pred osmimi leti so se zbrali prvič. Takrat jih je bilo 20, naslednje leto 30, zadnja leta okoli 200, letos pa okoli 500. Šestdeset let je preteklo, ko so na tej poti umorili župnika na Sveticah in v Ozlju - lazarista Janeza Straška. Sprevod je krenil na pot ob 15.00. Na cilj, v cerkev na Sveticah, je prišel ob 17.15. Bilo je toplo pomladansko sonce. To pomlad se je narava prebudila nekoliko prezgodaj. Posamezne vrste dreves so že v cvetu, druge so zelenele.

Okoli 2 km poti je asfaltne. Janez Strašek je na cvetno nedeljo, 30. marca 1947, prehodil le del te poti, saj je tam, kjer sedanja pot nekoliko zavije, vodila peš pot nekoliko bolj naravnost. Sedanja pot se s Straškovo združi pri šesti postaji križevega pota. Udeleženec križevega pota ima

su na tom putu ubili župnika sa Svetica i Ozlja - lazarista Janeza Straška. Hodočasnici su krenuli na put u 15 sati. Na cilj, u crkvu na Sveticama stigli su u 17.15. Bilo je toplo proljetno sunce. Ovoga proljeća priroda se probudila nešto ranije. Pojedine vrste drveća su već u cvatu, a druga su počela zeleniti.

Put je asfaltiran oko 2 km. Janez Strašek je na Cvjetnu nedjelju 30. ožujka 1947. prehodao samo dio puta, jer je tamo, gdje sadašnji put malo zakrene, vodio ravan pješački put. Sadašnji put se sa Straškovim priključuje kod šeste postaje Križnoga puta pa sudionik ima mnogo vremena za razmišljanje.

Križni put je za ovu prigodu sastavio naš subrat Anton Pust.

Ovdje navodim samo prvih šest postaja.

PRVA POSTAJA: Pilat osuđuje Isusa na smrt

Prije 2000 godina su u Svetoj zemlji vladali Rimljani. Imali su zakonodavstvo. I Židovi su se morali pridržavati. Po tom zakonodavstvu, Židovi nisu smjeli nikoga osuditi na smrt. To je bilo u okupiranim zemljama to su pravo imali rimski vlastodršci. Židovski velikaši bi i te kako rado Isusa osudili na smrt. Mogli su to učiniti potajno, no to ne bi imalo pravoga učinka. Javno ga je potrebno osuditi i ubiti. Uspjelo im je.

Kad se nije radilo o važnim ljudima i sami su si dopuštali čovjeka osuditi i ubiti. Tako su napravili sa đakonom Stjepanom. Ubojstvo je bilo javno.

Partija je imala drukčija pravila. Tko je osudio Janeza Straška na smrt? Koja vlast, možda narod? Ne, nego tajna sila, koja se je zvala partija. Takva osuda izaziva više straha. Mogu i ja biti na redu, ako ne budem "dobar" po komunističkim pravilima. Zbog toga znam šutjeti, podređujem se, odričem se svog uvjerenja. Pojedinci nisu krivi, pa ni oni koji su potpisali osudu. To je naredila Organizacija. Pojedini se "ne sjećaju" osuda koje su izrekli.

Isusa su privedi Pilatu. Na zahtjev naroda nevinog je Isusa osudio na smrt - bez saslušanja i suđenja.

Put nas vodi od postaje do postaje. Kod svake stanemo, molimo, razmišljamo, pjevamo: Pobjeđuje ljubav!

DRUGA POSTAJA: Isus uzima križ na svoje rame

Od sudnice do Kalvarije bio je dug i težak put za Isusa. Sam je nosio križ. Primio ga je za naše oslobađanje. Svom Ocu je bio poslušan do smrti. Iz poslušnosti je uzeo križ na svoje rame. Tjerala ga je ljubav do Oca i ljudi.

Janez Strašek se je tu Cvjetnu nedjelju 1947. žurio iz Ozlja na Svetice da i tamo s vjericima slavi Cvjetnu nedjelju. Put nije bio lagan. Nije se zaustavljao i razmišljao o pojedinačnim događajima Križnog puta. Prehodao ga je po blatu i po lošem vremenu više puta. Svladavao je teškoće jer je ljudima donosio veselo navještanje. I na Cvjetnu nedjelju put mu nije bio težak. Čekali su ga njegovi vjernici, žurio se k njima.

Obitelj uz grob (2010.)

veliko časa za razmišljanje ob mislih. Križev pot je za to priložnost sestavil naš sobrat Anton Pust. Tu navajam samo prvih šest postaj.

PRVA POSTAJA: Pilat obsodi Jezusa na smrt

Pred dva tisoč leti so v sveti deželi vladali Rimljani. Imeli so zakonodajo. Tudi Judje so se je morali držati. Po tej zakonodaji Judje niso mogli nikogar obsoditi na smrt. To je bila v okupiranih deželah pravica rimskih oblastnikov. In kako radi bi judovski veljaki Jezusa obsodili in umorili. Saj bi lahko to storili na skrivaj, a potem ne bi bilo pravega učinka. Javno ga je treba obsoditi in umoriti. Uspelo jim je. Ko ni šlo za pomembne ljudi, so si tudi sami privoščili obsodbo in človeka usmrtili. Tako so naredili z diakonom Štefanom. Usmrtitev je bila javna.

Partija je imela drugačna pravila. Kdo je obsodil Janeza Straška na smrt? Katera oblast, morda ljudstvo? Ne, pač pa skrivna sila, ki se je imenovala partija. Takšna obsodba vzbuja več strahu. Tudi jaz sem lahko na vrsti, če ne bom »priden« po komunistično. Zato znam molčati, se podrejam, odrekam se svojemu prepričanju. Posamezniki niso krivi, tudi tisti ne, ki so podpisali obsodbo. To je naredila Organizacija. Posamezniki se »ne spominjajo« obsodb, ki so jih izrekli.

Jezusa so postavili pred Pilata. Na zahtevo ljudstva je nedolžnega Jezusa obsodil na smrt brez zaslišanja in sodbe.

Pot nas vodi od postaje do postaje. Pri vsaki se ustavimo, molimo, razmišljamo, pojemo: Zmaguje ljubezen!

DRUGA POSTAJA: Jezus vzame križ na svoje rame

Od sodne dvorane do Kalvarije je bila dolga in težka pot za Jezusa. Sam sebi je nosil križ. Sprejel ga je za naše odrešenje. Svojemu Očetu je bil pokoren do smrti. Iz pokorščine je vzel križ na rame. Gnala ga je ljubezen do Očeta in ljudi.

Janez Strašek je tisto cvetno nedeljo 1947. hitel iz Ozlja na Svetice, da tudi tam z verniki praznuje cvetno nedeljo. Pot ni bila lahka. Ni se ustavljal in razmišljal o posameznih dogodkih križevega pota. To pot je večkrat prehodil po težkem blatu in v slabem vremenu. Premagoval je težave, saj je ljudem prinašal veselo oznanilo. Tudi na cvetno nedeljo ga pot ni težila. Čakali so ga njegovi verniki, k njim je hitel.

Kot Jezusa, našega Učenika, je tudi Janeza Straška vodila ljubezen in pokorščina. Kot mlad duhovnik bi se lahko uveljavil kot ljudski misijonar ali pa se podal v misijone v Afriko ali na Kitajsko. Pokorščina ga je klicala na Jug, najprej v Beograd, nato na Kosovo. Nekateri sobratje tam niso vzdržali, drugi so se tega poslanstva branili, Janez je šel brez ugovora na pot. Dobro je deloval kot katehet, kaplan in župnik. Leta 1946 so potrebovali župnika na Sveticah. Brez ugovora je sprejel to službo. Pogumno in močato je začel pastoralno delo. Po smrti sosednjega župnika je skrbel še za izpraznjeno župnijo.

TRETJA POSTAJA: Jezus prvič pade pod križem

Jezusu, ki je bil oslavljen, je bilo breme križa pretežko. Padel je, a se je zopet dvignil in nesel križ.

Kao Isusa, našega Učitelja, i našega je Janeza Straška vodila ljubav i poslušnost. Kao mlad svećenik mogao bi se dokazati kao narodni misionar ili se uputiti u misije u Afriku ili u Kinu. Poslušnost ga je zvala na jug, najprije u Beograd, a nakon toga na Kosovo. Pojedina subraća tamo nisu izdržala, neki su se poslanja branili, Janez je išao bez pogovora na put. Dobro je djelovao kao kateheta, kapelan i župnik. Godine 1946. trebali su župnika na Svecicama. Bez pogovora je prihvatio ovu službu. Odvažno i muški započeo je pastoralno djelo. Nakon smrti susjednog župnika, vodio je brigu i za ispražnjenu župu.

TREĆA POSTAJA: Isus prvi put pada pod križ

Isusu, koji je bio iznemogao, breme križa bilo je preteško.

Pao je, opet se dignuo i nosio križ.

Janez Strašek je na Cvjetnu nedjelju - kao uvijek nedjeljama, te više puta tijekom tjedna - prehodao put od susjedne župe i natrag bez drvenoga križa. Strmi put, često blatani i sklizak, močvarni teren, sve to ga je često zaustavljalo; kad je razmišljao što će reći vjernicima, znao je napraviti pogrešan korak; poskliznuo se i već je bio na zemlji, u blatu. Bio je jak, brzo se je dignuo, otresao blato i nastavio hodati. Na svetoj misi na Cvjetnu nedjelju čitao je Isusovu muku, i na Svecicama će je čitati. Ovu nedjelju mu je put bio sličan Isusovom Križnom putu. Padao je kao Isus. A što, doći će na Svetice.

ČETVRTA POSTAJA:

Sudionik križnog puta na Cvjetnu nedjelju 2007. razmišlja na četvrtoj postaji:

Svećenik Janez Strašek svaki se dan susretao s Božjom majkom Marijom u mjesnom svetištu u Svecicama. Njoj se preporučao, te nastojao živjeti po njezinom uzoru. Uz Mariju je pomislio na svoju majku, koja je nosila njezino ime. Kako je lijepo djetinjstvo proživio u svojoj obitelji u selu Slake u župi Podčetrtek, blizu granice s Hrvatskom! Ovdje na Svecicama, u Hrvatskoj opet je uz granicu, ali ovaj put sa Slovenijom. Kad je bio ispred Marijinog oltara na Svecicama, često su mu misli letjele k drugom Marijinom svetištu, na Svete gore, kamo ga je kao dijete više puta vodila pobožna mama. Divio se njoj, kako je sklapala ruke pred Marijom. Osjećao je da se moli za njega, u srcu je osjećao blagoslov majčine molitve pred Marijom. Kad mu je u životu bilo teško, te je doživljavao strah, ohrabrivalo ga je sjećanje na majčinu molitvu. I sam je često sklapao ruke pred Marijom, te vjernike poticao neka joj vjeruju, te joj se preporučuju u ovim teškim vremenima. Kako snažno su odjekivale Marijine pjesme u mjesnom svetištu: "Majko Božja Svetiška, moli za nas, mi smo tvoja dječica..."

XIV. postaja križnog puta

Janez Strašek je na cvetno nedeljo - kakor tudi sicer ob nedeljah in večkrat med tednom - prehodil pot do sosednje župnije in nazaj brez lesenega križa. Strma pot, pogosto blatna in spolska, nato močvirnat teren, vse to ga je pogosto ustavljalo; ko je razmišljal, kaj bo povedal vernikom, je včasih naredil napačen korak; spodrsnilo mu je in že je bil na tleh, v blatu. Močan je bil, hitro se je pobral, otresel blato in nadaljeval pot. Pri sveti maši na cvetno nedeljo je bral Jezusovo trpljenje, tudi na Sveticah ga bo bral. To nedeljo se mu je ta pot zdela podobna Jezusovemu križevemu potu. Padal je kot Jezus. A kaj to, bo že prišel na Svetice.

ČETRTA POSTAJA:

Udeleženec križevega pota na cvetno nedeljo 2007 razmišlja ob četrti postaji:

Duhovnik Janez Strašek se je vsak dan srečeval z Božjo materjo Marijo v njenem svetišču na Sveticah. Njej se je priporočal in si prizadeval živeti po njenem vzoru. Ob Mariji je pomislil na svojo mamo, ki je nosila njeno ime. Kako lepo otroštvo je preživel v domači družini v vasi Slake v župniji Podčetrtek, blizu meje s Hrvaško. Tu na Sveticah, na Hrvaškem je zopet ob meji, a sedaj v Slovenijo. Ko je bil pred Marijinim oltarjem na Sveticah, mu je pogosto šel spomin k drugemu Marijinemu svetišču, na Svete gore, kamor ga je kot otroka večkrat peljala pobožna mama. Občudoval jo je, ko je sklepala roke pred Marijo. Čutil je, da moli zanj, v srcu je čutil blagoslov materine molitve pred Marijo. Ko mu je bilo v življenju težko in je doživljal strah, ga je opogumil spomin na materino molitev. Tudi sam je pogosto sklepal roke pred Marijo ter vernike spodbujal, naj ji zaupajo in se ji priporočajo v teh težkih časih. Kako močno so odmevale Marijine pesmi v njenem svetišču: »Majko Božja Svetiška, moli se za nas, mi smo tvoja dječica ...«

Janez Strašek se je kot deček odločil za duhovniški poklic. Ali ni njegova mama na Svetih gorah molila v ta namen, da bi njen sin postal duhovnik? To bi bilo čudovito, imeti sina duhovnika, ki bo tako blizu Gospodu! Ko se je v domači cerkvi v postnem času udeleževala molitve križevega pota - ali je pomislila, da bo njen sin Janez kot Simon iz Cirene, ki je pomagal Jezusu nositi križ? In Janez je Jezusu posodil noge, da je lahko hodil s Svetic v Ozalj in nazaj ter vernikom prinašal odrešenje po zakramentih, posodil mu je roke, da je blagoslavljal, podaril mu je srce, da je lahko še naprej ljubil in se razdajal.

Sprevod leta 2007 se pomika naprej. Molitev, pesem, in nato premišljevanje pri peti postaji. Vsak bi rad bil Simon iz Cirene. Sprevod gre v tišini naprej.

ŠESTA POSTAJA

Čisto v gozdu je. Križ, pribit na mladem drevesu. Na poti na Kalvarijo je Veronika s prtom obrisala Jezusov oznojeni in krvavi obraz. Ni se ozirala na vojake in množico, ki se je iz nje norčevala. Pri tej postaji se združi Straškova pot in pot, po kateri sedaj poteka križev pot. Sedanji križev pot že nekaj časa poteka po gozdu, Straškova pot je pred to postajo vodila po travniku nasprotnega hriba, tu pa se je spustila v majhno in močvirnato globel, nato navzgor v gozd. Bila je nekoliko krajša. Tukaj se je zgodilo. Nobenih prič ni več. Tudi tistih dreves, ki so bila priče zločina, ni več. Tudi sedanja pot ne pelje po istem mestu kot pred 60 leti. Nekoliko nad mladim drevesom, ki sedaj nosi križ, so čakali Straška, eden z lovsko puško. Edino cigaretni ogorki so dan po umoru še pričali, kje so čakali in kje se je zgodilo. Narava se je že prebujala, nekaj gozdnih sliv je cvetelo, leska je

Janez Strašek se kao dječak odlučio za svećenički poziv. Je li njegova majka na Svetim gorama molila za tu namjenu da njezin sin postane svećenik? Bilo bi čudno imati sina svećenika, koji će biti blizu Gospodina! Kad je u domaćoj crkvi za vrijeme posta sudjelovala u molitvama Križnog puta - je li pomislila da će njezin sin Janez biti kao Simon iz Cirene, koji je pomogao Isusu nositi križ? Isus je Janezu posudio nože, da je mogao hodati sa Svetica u Ozalj, te natrag i vjernicima donosio oslobađanje po sakramentima, posudio mu je ruke da je blagoslivljao, posudio mu je srce, da je mogao ljubiti, te se nesebično davati.

Procesija godine 2007. ide naprijed. Molitva, pjesma, te nakon toga razmišljanje na petoj postaji. Svatko bi rado bio Simon iz Cirene. Procesija ide naprijed u tišini..

ŠESTA POSTAJA:

U šumi je križ pribijen na mlado stablo. Na putu prema Kalvariji Veronika je rupcem obrisala Isusovo oznojeno i krvavo lice. Nije se obazirala na vojnike i gomilu koja joj se izrugivala. Kod ove postaje spaja se Strašekov put i put po kojem sad ide Križni put. Sadašnji Križni put već neko vrijeme vodi po šumi. Strašekov put je prije ove postaje vodio po livadi suprotnog brežuljka, te se ovdje spustio u malu močvarnu udolinu, nakon toga gore u šumu. Put je bio nešto kraći. Ovdje se dogodilo. Više nema svjedoka. I sadašnji put ne vodi po istom mjestu kao prije 60 godina. Nešto iznad mladog stabla koje sada nosi križ, čekali su Strašeka, jedan s lovačkom puškom. Jedino opušci cigareta su dan nakon ubojstva svjedočili, gdje su čekali i gdje se dogodilo. Priroda se već budila, nekoliko šumskih stabala je cvalo, ljeska je zelenila, visibabe su ocvale. Strašeka je do tog mjesta pratilo cvrkutanje ptica. Zaustavili su ga. Bili su nervozni. Izvršavali su mračno djelo. Zločin mora biti prikriven. Što je slušalo drveće, kako je Janez molio, neka ga puste vjernicima, što su mu predbacivali šumski ubojice? Ostaje strašan muk. I drveće je trebalo posjeći da ne bi progovorilo i svjedočilo. Iz šume je odjeknuo pucanj, jedini svjedok zločina koji se je brzo izgubio među drvećem, te susjednim brežuljcima, te posve utihnuo. Žrtvu je potrebno sakriti. Mirućeg su vukli s puta i na brzinu prekrili s lišćem, te bacili na njega nekoliko grana. U svećeniku je još kucao život, ruka je grčevito hvatala sitne grančice. Još popodne je netko čuo poziv upomoć. Ubojice su izvršili svoj posao. Država će imati jednog "crnog" manje. Ne će odgovarati pred ljudskim sudom. Zločin mora ostati prikriven pred očima javnosti! Njihova savjest neće im dati mira.

Sudionici Križnog puta - petstotinjak ih je - nastavljaju put Strašekova Križnog puta, na Cvjetnu nedjelju sjećaju ga se već osmi put. Svake godine ih je sve više. Prije deset godina prvi put su se javno prisjetili ubijenog svećenika. Nekad je bilo opasno, nije se smjelo. Otkad nije na vlasti komunistički režim, otkad partiji nije više priznato herojstvo, dolazi sve više na vidjelo istina o njoj. Pobjinjeni i prezreni se dižu. Sjeme njihova života dugo je ležalo u zemlji. Kao pšenično zrno, kojega sijemo u zemlju, zamre, a iz njega isklija novi i bogatiji život, tako i poslijeratni mučenici oživljavaju. Zapravo nisu uistinu umrli. Umrli su zemaljski život, a iz smrti su došli u život.

Svećenik Janez Strašek je ostao sam. Veronika nije došla, nisu ga susrele jeruzalemske žene. Sam je u mukama izdahnuo. Truplo je ostalo ispod lišća i grana, za njega nisu gorjele svijeće, nije bilo molitve. Vjernici koji su ga tražili nisu primijetili ništa sumnjivo. Tražili su ga i sljedeći dan. Tražile su ga žene, kao što su žene tražile Isusa na Uskrsno jutro. Našli su ga, mrtvoga, ispod grana.

zelenela, zvončki so odcveteli. Straška je do sem spremljalo radoživno žvrgolenje ptic. Ustavili so ga. Bili so nervozni. Opravljali so delo teme. Zločin mora biti prikrit. Kaj so slišala drevesa, kako je prosil Janez, naj ga vendar pustijo k vernikom, kaj so mu očitali gozdni morilci? Ostaja grozljiv molk. Še drevesa je bilo treba posekati, da ne bi govorila in pričala. Iz gozda je odjeknil strel, edina priča zločina, ki pa se je kmalu razgubil med drevjem in sosednjimi hribi in nato povsem utihnil. Žrtev je treba skriti. Umirajočega so vlekli stran od poti, ga na hitro zasipali z listjem in vrgli nanj nekaj vej. V duhovniku je še telo življenje, roka se je krčevito prijemale drobnih vejic. Še popoldne je nekdo slišal klic na pomoč. Morilci so opravili svoje delo. Enega »črnuha« manj bo imela država. Nič ne bodo odgovarjali pred človeškimi sodišči. Zločin mora ostati prikrit očem javnosti! Toda njihova vest jim ne bo dala miru.

Udeleženci križevega pota - 500 jih je - nadaljujejo pot. Straškovega križevega pota na cvetno nedeljo se spominjajo že osmič. Vsako leto jih je več. Prvič so se javno spomnili umorjenega duhovnika pred desetimi leti. Prej je bilo nevarno, ni se smelo. Odkar ni več na oblasti komunističen režim, odkar partiji ni več priznana herojskost, prihaja vedno bolj na dan resnica o njej. Pobiti in prezrti vstajajo. Seme njihovega življenja je dolgo ležalo v zemlji. Kot pšenično zrno, ko ga vsejemo v zemljo, umrje, a iz njega vzkljuje novo in bolj bogato življenje, tako tudi povojni mučenci oživljajo. Pravzaprav niso zares umrli. Umrli so zemeljskemu življenju, a so iz smrti prešli v življenje.

Duhovnik Janez Strašek je ostal sam. Ni prišla mimo Veronika, niso ga srečale jeruzalemske žene. Sam, v mukah je izdihnil. Truplo je ostalo pod listjem in vejami, ob njem niso gorele sveče, ni bilo molitve. Verniki, ki so ga iskali, niso opazili nič sumljivega. Iskali so ga tudi naslednji dan. Iskale so ga žene, kot so iskale Jezusa žene na velikonočno jutro. Našle so ga, mrtvega, pod vejami.

XIII. postaja križevega pota.

PRIJEPIS DOKUMENTA KARLOVAČKOG OKRUŽNOG KOMITETA CENTRALNOM KOMITETU KPH ZAGREB I PRIZNANJE UBOJICA

Karlovački okružni komitet
Komunističke partije Hrvatske
Broj: 867 / 47
Dana : 9. IV. 1947.god.

-Centralnom komitetu KPH Zagreb

Dana 30.03.1947. godine između 10 i 11 sati prije podne, ubijen je pop u Svetica, STRAŠEK IVAN sin Ivana rođen 11.XII.1906. god. u mjestu Podčetvrtač, Šmanje, Slovenija. Istoga dana imenovani je pronađen po ženama Donji Grščaki u jednoj šikari, tj. gustoj šumici zvanoj Bobanovo Brdo, koje je udaljeno od crkve Svetice 700 do 800 metara, i tu je ležao do 31.III. do dolaska komisije. Komisija je ustanovila da je isti ubijen od lovačke puške, jer su u grudima pronađena tri špriha.

Navedeni pop vraćao se u to vrijeme iz Ozlja, gdje je služio misu i povratkom iz Ozlja natrag u Svetice dočekali su ga na putu Žganjer Ivan i Stjepan obadvojica članovi Partije, a isti su rođena braća, te su ga iz lovačke puške ranili i sa kolcem dotukli.

Kod istrage je ustanovljeno da su mu skinute cipele i džepni sat, a novčanik u kojem je imao oko šest hiljada dinara, ostavljen je u džepu još sa nekim dokumentima.

Za gore navedeno ubljestvo, navedenom Žganjeru Stjepanu i Ivanu nije nitko rekao, niti dao direktive od partijskog foruma da ubiju popa iz Svetica sa područja kotara Karlovac, već su oni sami donesli odluku da je isti bandit i da ga treba ubiti što se vidi i iz njihove izjave koju su dali organu UDB-e, koju Vam u istom izvještaju i prepisu šaljemo.

“IZJAVA”

Koju daje ŽGANJER IVAN sin Franje, član Partije rođen 1923. u selu Gorščaki, kot. Karlovac. 30.III. između 10 i 11 sati ja sam sa svojim bratom Stevom dočekao popa iz Svetica, kojega sam ja ubio iz lovačke puške od Lukešić Josipa. Kako nije pop bio odmah mrtav moj brat ga udario kolcem i tada je bio mrtav kako je bio mrtav mi smo ga odvukli dalje u šikaru i prikriili sa granjem i lišćem. Tada smo otišli od njega, uzeli smo sat i naliv-pero, a ostalo je sve od njegovih stvari kod njega. Da je ovo istina dajem na ovo svoj vlastoručni potpis Žganjer Ivan.

Na postavljeno pitanje organa UDB-e Žganjer Ivanu tko mu im je dao odobrenje da to učine on je stvar objasnio ovako: Naše ćelijsko Odeljenje koje broji četiri člana Partije, već ranije smo

PREPIS DOKUMENTA KARLOVŠKEGA OKROŽNEGA KOMITEJA CENTRALNEMU KOMITEJU KPH ZAGREB IN PRIZNANJE MORILCEV

Karlovački okružni komitet
Komunističke partije Hrvatske
Broj: 867 / 47
Dana : 9. IV. 1947.god.

-Centralnom komitetu KPH Zagreb

Dana 30.03.1947. godine između 10 i 11 sati prije podne, ubijen je pop u Svetica, STRAŠEK IVAN sin Ivana rođen 11.XII.1906. god. u mjestu Podčetvrtač, Šmanje, Slovenija. Istoga dana imenovani je pronađen po ženama Donji Grščaki u jednoj šikari, tj. gustoj šumici zvanoj Bobanovo Brdo, koje je udaljeno od crkve Svetice 700 do 800 metara, i tu je ležao do 31.III. do dolaska komisije. Komisija je ustanovila da je isti ubijen od lovačke puške, jer su u grudima pronađena tri špriha.

Navedeni pop vraćao se u to vrijeme iz Ozlja, gdje je služio misu i povratkom iz Ozlja natrag u Svetice dočekali su ga na putu Žganjer Ivan i Stjepan obadvojica članovi Partije, a isti su rođena braća, te su ga iz lovačke puške ranili i sa kolcem dotukli.

Kod istrage je ustanovljeno da su mu skinute cipele i džepni sat, a novčanik u kojem je imao oko šest hiljada dinara, ostavljen je u džepu još sa nekim dokumentima.

Za gore navedeno ubljestvo, navedenom Žganjeru Stjepanu i Ivanu nije nitko rekao, niti dao direktive od partijskog foruma da ubiju popa iz Svetica sa područja kotara Karlovac, već su oni sami donesli odluku da je isti bandit i da ga treba ubiti što se vidi i iz njihove izjave koju su dali organu UDB-e, koju Vam u istom izvještaju i prepisu šaljemo.

“IZJAVA”

Koju daje ŽGANJER IVAN sin Franje, član Partije rođen 1923. u selu Gorščaki, kot. Karlovac. 30.III. između 10 i 11 sati ja sam sa svojim bratom Stevom dočekao popa iz Svetica, kojega sam ja ubio iz lovačke puške od Lukešić Josipa. Kako nije pop bio odmah mrtav moj brat ga udario kolcem i tada je bio mrtav kako je bio mrtav mi smo ga odvucli dalje u šikaru i prikriili sa granjem i liščem. Tada smo otišli od njega, uzeli smo sat i naliv-pero, a ostalo je sve od njegovih stvari kod njega. Da je ovo istina dajem na ovo svoj vlastoručni potpis Žganjer Ivan.

Na postavljeno pitanje organa UDB-e Žganjer Ivanu tko mu im je dao odobrenje da to učine on je stvar objasnio ovako: Naše ćelijsko Odeljenje koje broji četiri člana Partije, već ranije smo

razgovarali na Partijskom sastanku o tome kako je pop bandit i kako nam kvari Narodnu Omladinu i opće političku situaciju u našem kraju i tu smo mi govorili o tome da bi tog bandita trebalo nekako ubiti, međutim preko toga se opet prešlo do sada kad smo se dogovorili ja i moj brat da ga dočekamo i ubijemo. Nitko od kotarskog komiteta nije nam davao takova ovlaštenja niti bilo tko drugi, da smo mi to učinili nezna nitko osim mene i moga brata, do sada dok nisam pitan od nadležnih organa.

U vezi ubistva navedenog popa kod naroda govori se da su istoga ubili partizani, tj. oni koji su bili u partizanima, zato što je isti u crkvi govorio ono što njima ne odgovara i da su ga sigurno zato ubili.

Kod onoga djela naroda iz tih sela, gdje je isti pop bio i kojega je on okupio oko sebe osjeća se da žali za njime, dok sa druge strane oni seljaci koji su bili više vezani uz pokret i manje posjećivali crkvu, osjeća se zadovoljstvo što je isti ubijen. Ne mislimo time reći, da je sa time poboljšano političko stanje, već Vam to pišemo tako da se upoznate sa stanjem poslije ubistva.

Isti pop je zaista bio neprijatelj našeg pokreta u crkvi govorio je 06.I.1947. god. da mladići koji se žene, neidu do matičara, da je to divlji brak, te da će zato odgovarati pred bogom. Dalje je govorio da žene koje krste djecu kod matičara da je to pravi divlji krst, sa prodikalnice je grdio narod što neide u crkvu da se moli bogu.

Naš Komitet do 08.IV.1947. god. nije znao da su članovi Partije ubili navedenog popa, te prema tome nije mogao ni poduzeti nikakove mjere za partijsku kaznu drugova koji su sudjelovali kod tog ubistva. Sada kada se je istragom ustanovilo tko je od članova Partije sudjelovao kod ubistva formirali smo komisiju, koja će ispitati i po tome ćemo donjeti odluku o partijskoj kazni.

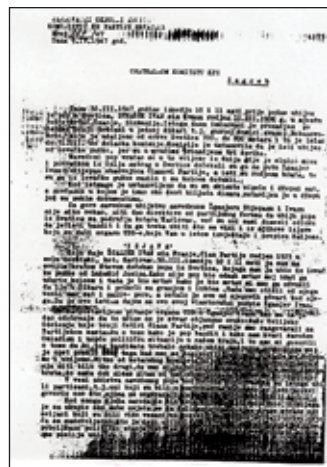
Drugovi koji su sudjelovali u ubistvu nalaze se na slobodi , t.j. nisu u zatvoru pod istragom i od naroda nitko nezna tko je istoga popa ubio te Vas molimo da nam dadete svoje mišljenje o daljnjem postupku sudske kazne.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

CENTRALNI KOMITET
KOMUNISTIČKE PARTIJE HRVATSKE
Broj 4/25 dne 10.IV.1947
Odjeljenje I

Za OK KPH Karlovac:
(potpis nečitak)

Iz ovoga dokumenta je vidljivo, da nije bilo zapovijedi od strane partijskog vrha, jer im to vjerojatno nije bilo u interesu, budući da se radilo o svećeniku Slovincu, koji za vrijeme NDH nije bio u Hrvatskoj, nego u službi u Srbiji. Iz tog dokumenta isto se vidi kako su članovi Partije mrzili crkvu i svećenike, nazivali ih banditima, te im zamjerali podjelu sakramenata krštenja i vjenčanja. To pokazuje da CK neizravno snosi krivnju za pojedine članove Partije, jer su i članovi CK svojom mržnjom prema Crkvi i svećenicima, utjecali na članstvo. Pripadnici Partije su smatrali da obavljaju partijsku dužnost ako ubiju "popa" jer "pop je bandit".

Fotokopija dokumenta

razgovarali na Partijskom sastanku o tome kako je pop bandit i kako nam kvari Narodnu Omladinu i opće političku situaciju u našem kraju i tu smo mi govorili o tome da bi tog bandita trebalo nekako ubiti, međutim preko toga se opet prešlo do sada kad smo se dogovorili ja i moj brat da ga dočekamo i ubijemo. Nitko od kotarskog komiteta nije nam davao takova ovlaštenja niti bilo tko drugi, da smo mi to učinili nezna nitko osim mene i moga brata, do sada dok nisam pitan od nadležnih organa.

U vezi ubistva navedenog popa kod naroda govori se da su istoga ubili partizani, tj. oni koji su bili u partizanima, zato što je isti u crkvi govorio ono što njima ne odgovara i da su ga sigurno zato ubili.

Kod onoga djela naroda iz tih sela, gdje je isti pop bio i kojega je on okupio oko sebe osjeća se da žali za njime, dok sa druge strane oni seljaci koji su bili više vezani uz pokret i manje posjećivali crkvu, osjeća se zadovoljstvo što je isti ubijen. Ne mislimo time reći, da je sa time poboljšano političko stanje, već Vam to pišemo tako da se upoznate sa stanjem poslije ubistva.

Isti pop je zaista bio neprijatelj našeg pokreta u crkvi govorio je 06.I.1947. god. da mladići koji se žene, neidu do matičara, da je to divlji brak, te da će zato odgovarati pred bogom. Dalje je govorio da žene koje krste djecu kod matičara da je to pravi divlji krst, sa prodikalnice je grdio narod što neide u crkvu da se moli bogu.

Naš Komitet do 08.IV.1947. god. nije znao da su članovi Partije ubili navedenog popa, te prema tome nije mogao ni poduzeti nikakove mjere za partijsku kaznu drugova koji su sudjelovali kod tog ubistva. Sada kada se je istragom ustanovilo tko je od članova Partije sudjelovao kod ubistva formirali smo komisiju, koja će ispitati i po tome ćemo donjeti odluku o partijskoj kazni.

Drugovi koji su sudjelovali u ubistvu nalaze se na slobodi , t.j. nisu u zatvoru pod istragom i od naroda nitko nezna tko je istoga popa ubio te Vas molimo da nam dadete svoje mišljenje o daljnjem postupku sudske kazne.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

CENTRALNI KOMITET
KOMUNISTIČKE PARTIJE HRVATSKE
Broj 4/25 dne 10.IV.1947
Odjeljenje I

Za OK KPH Karlovac:
(potpis nečitak)

Iz tega dokumenta je razvidno, da ni bilo ukazov s strani partijskega vrha, ker jim to verjetno ni bilo v interesu, saj je šlo za duhovnika, ki je bil Slovenec in v času NDH ni bil na Hrvaškem, ampak v službi v Srbiji. Iz tega dokumenta je tudi razvidno, da so člani Partije sovražili cerkev in duhovnike, imenovali so jih banditi. Zamerili so jim podeljevanje zakramentov in pokor. To dokazuje, da lahko CK neposredno prevzame krivdo za posamezne člane Partije, saj so tudi člani CK s svojim sovraštvom do cerkve in duhovnikov vplivali na članstvo. Pripadniki partije so menili, da opravljajo partijsko dolžnost, če ubijejo »duhovnika«, saj »duhovnik je bandit«.

II. DIO

NASTANAK I POVIJEST MISIJSKE DRUŽBE – CONGREGATIO MISSIONIS C.M. – „LAZARISTA“

Godine 1625. sveti Vinko Paulski ustanovio je u Parizu Misijsku družbu čiji članovi žive u bratskoj zajednici, a čije je poslanje slijediti Isusa Krista u Njegovim krepostima i Njegovom djelovanju za spasenje bližnjega. Geslo družbe je : Poslao me navijestiti Radosnu vijest siromasima.“ (Lk 4, 19).

Sv. Vinko i njegovi misionari propovijedali su Evanđelje siromasima, držali misije po župama tadašnje Francuske, ponajprije seoskom puku koji je duhovno bio najzapušteniji, ali su odlazili i izvan nje, brinuli se za siromašne i napuštene, održavali duhovne vježbe za svećenike i bogoslove, poučavali kler, davali duhovnu pomoć, držali konferencije. Sveti je Vinko često govorio svojim misionarima: „Naš Gospodin došao je naviještati evanđelje siromasima, a to je također vaš udio i vaš posao.“

U početku je Družba svećenika-misionara, stanovala u starom kolegiju nazvanom Zavod dobre djece. Kasnije su se članovi Družbe preselili u stari samostan Sv. Lazar, koji je bio vlasništvo otaca augustinaca sv. Viktora u Parizu. Već su u Vinkovo vrijeme misionari po njemu dobili ime „lazaristi“. Lazar, hebrejski Eleazar, u prijevodu znači „Bog pomaže“. Time je Družba dobila i programske smjernice.

Sveti Vinko paulski

LAZARISTI NA SVETICAMA

Već prije 2. svjetskog rata neki su biskupi u Hrvatskoj željeli imati lazariste u svojim biskupijama. To se je ostvarilo tek početkom i nakon 2. svjetskog rata. Jugoslavenska provincija M D je godine 1941. preuzela nekadašnju pavlinsku župu na Sveticama. Prvi župnik je bio Andrej Lukan, koji je postao župni upravitelj dekretom dana 18.12.1941. god. Subrača su upravljali i župama Mahično i Ozalj. Kuća na Sveticama je bila službeno osnovana 17.5.1942. godine. Prvi superior je bio Stanko Žakelj, a prvi župnik Andrej Lukan. Na Sveticama su bili po danu Nijemci, a ponoći su dolazili partizani. Više puta su Svetice bile u unakrsnoj vatri. Nakon ubojstva J. Straška, lazaristi su otišli iz Svetica.

II. DEL

NASTANEK IN ZGODOVINA MISIJONSKE DRUŽBE – CONGREGATIO MISSIONIS C.M. – „LAZARISTA“

Leta 1625 je sveti Vincencij Pavelski v Parizu ustanovil misijonsko družbo, katere člani živijo v bratski skupnosti. Njihovo poslanstvo je slediti Jezusa Kristusa v njegovih krepostih in Njegovem delovanju za rešitev bližnjega. Geslo družbe je: Poslal me je, da oznamim evangelij ubogim.« (Lk 4, 19).

Sv. Vincencij in njegovi misijonarji so pridigali Evangelij revežem, imeli misije po župnijah takratne Francije, najprej za podeželsko prebivalstvo, ki je bilo duhovno najbolj revno. Odhajali so tudi izven župnij, skrbeli so za siromašne in zapuščene, imeli so duhovne vaje za duhovnike in bogoslovce, poučevali so kler, dajali duhovno pomoč, imeli so konference. Sv. Vincencij je svojim misijonarjem pogosto govoril: »Naš Gospod je prišel oznanjati evangelij siromakom, a to je tudi vaš delež in vaše delo.«

Na začetku je Družba duhovnikov – misijonarjev stanovala v starem kolegiju, imenovanem Zavod dobrih otrok. Kasneje so se člani Družbe preselili v stari samostan »Sv. Lazar«, ki je bil v lasti očetov avguštincev Sv. Viktorja v Parizu. Že v času Vincencija so misijonarji po njem dobili ime »lazaristi«. Lazar, hebrejsko Eleazar, v prevodu pomeni »Bog pomaga«. S tem je Družba dobila tudi programske smernice.

LAZARISTI NA SVETICAH

Že pred 2. svetovno vojno so nekateri škofi na Hrvaškem želeli imeti v svojih škofijah lazariste. To se je uresničilo šele na začetku 2. svetovne vojne in po njej. Jugoslovanska provinca M D je leta 1941 prevzela nekdanjo pavlinsko županijo na Sveticah. Prvi župnik je bil Andrej Lukan, ki je postal župnijski upravitelj z dekretom, dne 18.12.1941. Sobratje so upravljali tudi z župnijama Mahično in Ozalj. Hiša na Sveticah je bila uradno osnovana 17.5.1942. Prvi superior (predstojnik) je bil Stanko Žakelj, prvi župnik pa Andrej Lukan. Na Sveticah so bili podnevi Nemci, ponoči pa so prihajali partizani. Svetice so večkrat bile v navzkrižnem ognju. Po umoru J. Straška so lazaristi zapustili Svetice.

Lazaristi na Sveticah.

Superiori na Sveticama su bili:

Žakelj Stanko	(od 13.4.1942. do 19.12.1945)
Tekavc Martin	(od 19.12.1945. do 8.9.1946.)
Strašek Ivan	(od 8.9.1946. do 30.3.1947.)

Svećenici na Sveticama su bili :

1. Lukan Andrej	1941.- 43. i 1945 (Mahično i Ozalj)
2. Žakelj Stanko	1942.- 1945. (Mahično i Ozalj) superior
3. Bastič Štefan	1942.- 1945. (1942/43 kapelan, 1943/45 župnik)
Zdešar Anton	1941. - 1945. (Jastrebarsko)
4. Tekavc Martin	1945. - 1946.
5. Strašek Ivan	1946. - 1947. (i Ozalj) župnik i superior

Braća na Sveticama su bili :

Kostanjšek Stanko	1941. - 47. (pekar i kuhar)
Zupančić Martin	1942. - 47. (kućanski poslovi)
Lupše Jože	1942. - 47. (stolar)
Resnik Jože	1942. - 47. (vrtlar)

ŽUPA SVETICE NAKON ODLASKA LAZARISTA

Nakon odlaska lazarista iz Svetica župa ostaje ispražnjena, a njom nastavlja upravljati g. vlč. Tomo Dimnjaković, dekan karlovačkog dekanata i župnik u Mahičnom.

Nakon njega župom upravlja vlč. Antun Ringl iz župe Mahično. Obnova crkve i samostana počinje kad župu preuzima vlč. Lovro Zaplatić (sad župnik u Rečici). Godine 1998. po dekretu nadbiskupa Kuharića, samostan i župu preuzimaju pavlini i pater Juraj Domčić, te se nastavlja obnova pod pokroviteljstvom nadbiskupa Kuharića i Ministarstva za kulturu. Nakon patera Domčića, župu i samostan vodi pater Czeslaw Bielen iz Poljske (sad u Istri u Sv. Petru u Šumi). 25.VII.2010. postaje upravitelj župe i samostana pater Marko Kornelije Glogović (iz Zagreba), koji je i pokrenuo sve akcije u spomen mučenika lazarista i župnika u Sveticama – Dan sjećanja na mučenika Janeza Straška.

PAVLINI

Pavlini su red u katoličkoj crkvi, raširen u Ugarskoj, Hrvatskoj, Austriji, Francuskoj i Poljskoj. Nazivani su i "pustinjacima"

Svetice – pavlinski samostan

Superiorji (predstojniki) na Sveticah so bili:

Žakelj Stanko	(od 13.4.1942 do 19.12.1945)
Tekavc Martin	(od 19.12.1945 do 8.9.1946)
Strašek Ivan	(od 8.9.1946 do 30.3.1947)

Duhovniki na Sveticah so bili:

1. Lukan Andrej	1941- 43 in 1945 (Mahično in Ozalj)
2. Žakelj Stanko	1942- 1945 (Mahično in Ozalj) superior
3. Bastič Štefan	1942- 1945 (1942/43 kaplan, 1943/45 župnik)
Zdešar Anton	1941- 1945 (Jastrebarsko)
4. Tekavc Martin	1945 - 1946
5. Strašek Ivan	1946 - 1947 (in Ozalj) župnik in superior

Bratje na Sveticah so bili :

Kostanjšek Stanko	1941 - 47 (pek in kuhar)
Zupančič Martin	1942 - 47 (gospodinjska dela)
Lupše Jože	1942 - 47 (mizar)
Resnik Jože	1942 - 47 (vrtnar)

ŽUPNIJA SVETICE PO ODHODU LAZARISTOV

Po odhodu lazaristov s Svetic je župnija ostala prazna. Z upravljanjem je nadaljeval g. vlč. Tomo Dimnjaković, dekan karlovskega dekanata in župnik v Mahičnem. Za njim je z župnijo upravljal vlč. Antun Ringl iz župnišča Mahično. Obnova cerkve in samostana se je začela, ko je župnijo prevzel vlč. Lovro Zaplatič (sedaj župnik v Rečici). Leta 1998 so po dekretu nadškofa Kuharića samostan in župnijo prevzeli pavlinci in pater Juraj Domčić, obnova se je nadaljevala pod pokroviteljstvom nadškofa Kuharića in Ministrstva za kulturo. Po patru Domčiću je župnijo in samostan vodil pater Czeslaw Bielen iz Poljske (sedaj v Istri v Sv. Petru v Šumi). 25.7.2010 je postal upravitelj župnije in samostana pater Marko Kornelije Glogović (iz Zagreba), ki je tudi pobudnik vseh akcij v spomin na mučenika lazarista in župnika na Sveticah – »Dan spomina na mučenika Janeza Straška«.

PAVLINCI

Pavlinci so red v Katoliški cerkvi, razširjeni po Ogrski, Hrvaški, Avstriji, Franciji in Poljski. Imenovani so »puščavniki« Sv. Pavla, prvega »puščavnika«. Leta 1309 jih je priznal papež

Sv. Pavla, prvog “pustinjaka”. Godine 1309. priznao ih je papa Klement V, pošto su prihvatili Pravila Sv. Augustina. Prema tradiciji, red je osnovan u Ugarskoj, a u Hrvatskoj se grade prvi samostani u Dubici (1244. god.) i “pod Garičem” (1295. god.), gdje su “pustinjaci” živjeli već otprije (oba su samostana propala u turskim osvajanjima).

Niz samostana osnovan je u drugoj polovici XIII. i u XIV. st. Od svih se održao samo samostan Sv. Marije u Remetama, u Zagrebu. U XV. st. Frankopani su utemeljili niz samostana. I drugi plemići i plemićke obitelji osnivaju samostane –(Draškovići, Herman II. Celjski, car Fridrih II., Ivan Zakmardi). U XVII. st. Petar Zrinski, osnovao je samostan Sv. Marije u Svecicama nedaleko od Ozlja. Poslije raspuštanja Družbe Isusove (1773. god.), pavlini su preuzeli njihove samostane u Požegi i Varaždinu. Josip II. ukinuo je pavlinski red 1786. god.

U XVII st. u doba katoličke obnove i zaustavljanja turskog širenja, obnavlja se i pavlinski red. Godine 1696. hrvatski pavlini se odvajaju od ugarskih, a Lepoglava postaje sjedište hrvatske pavlinske pokrajine. Pavlini su bili vrlo bogati i ugledni, osobito u XVII st. Imali su vlastite umjetničke radionice, opremali su i oslikavali svoje crkve, većinom ostajući anonimni. U svojim crkvama imali su vrijedne barokno oblikovane orgulje. Osobito je važna njihova djelatnost na književnom i znanstvenom polju.

PODČETRTEK

Podčetrtek je gradić na rijeci Sutli. Naselje je poslije 1072. god. bilo vlasništvo biskupije u Krškoj. Starim gradom upravlja 1162. god. krški feudalac F. Landsberg. Naselje s tipičnom trgovačkom ulicom dobilo je ime po četvrtku, kad se redovito održavao sajam. Sadašnji grad (burg) smješten je na izvanrednom položaju, izgrađen je u prvoj polovini XVI. stoljeća. Njegovi vlasnici su bili Tattenbachi, od 1527. do 1672. godine, a od 1686. Attems. Župna crkva, prvobitno gotička, je barokizirana godine 1712. Kasnogotička filijalna crkva Sv. Marije na Pesku je barokizirana oko 1710. godine. Osim fresaka (iz 1712. god.) u njoj je sačuvana bogata barokna oprema s radovima - Janeza Gregora Božiča (1675.-1724.), kipara iz Laškog i Mihaela Pogačnika, kipara, spominje se od 1709.-1735. Uz crkvu se nalazi mjesno groblje.

Podčetrtek, župna crkva sv. Lovrenca

OLIMJE

Dvorac je postojao već u XI. stoljeću, te je bio u vlasništvu grofova iz Pilstaina. Vlasnica je bila i Sv. Ema Krška. Tijekom povijesti mijenjao je više vlasnika. Godine 1550. dvorac je uredio u renesansnom stilu grof Tattenbach. Godine 1658. kupio ga je zagrebački protonotor Ivan Zakmardy, te ga godine 1663. darovao hrvatskim pavlinima iz Lepoglave, koji su tu živjeli 120 godina, te dvorac prenamijenili u samostan s veličanstvenom crkvom i ljekarnom, jednom od najstarijih u Europi, te lijepo uređenim okolišem. Austrijski car Josip II. je godine 1782. samostan raspustio. Redovnici su otišli u razne samostane u Hrvatsku. Godine 1785. bila je u Olimju osnovana župa. Godine 1850. su

Klement V, ko so sprejeli Pravila Sv. Avgušтина. Po tradiciji je red osnovan na Ogrskem, na Hrvaškem pa sta bila prva samostana zgrajena v Dubici (leta 1244) in »pod Garičem« (leta 1295), kjer so »puščavniki« živeli že prej (oba samostana sta bila uničena v času turških osvajanj).

Vrsta samostanov je osnovana v drugi polovici XIII. in v XIV. stoletju. Od vseh se je ohranil le samostan Sv. Marije v Remetah pri Zagrebu. V XV. st. so Frankopani ustanovili vrsto samostanov. Tudi drugi plemiči in plemiške družine so ustanovili samostane – (Draškovići, Herman II. Celjski, car Fridrih II., Ivan Zakmardi). V XVII. st. je Petar Zrinski ustanovil samostan Sv. Marije na Sveticah pri Ozlju. Po razpustitvi Družbe Jezusove (leta 1773), so pavlinci prevzeli njihove samostane v Požegi in Varaždinu. Jožef II. je leta 1786 ukinil red pavlincev.

V XVII. st., v času katoliške obnove in zaustavljanja turškega širjenja, se je obnovil tudi red pavlincev. Leta 1696 so se hrvaški pavlinci ločili od ogrskih, Lepoglava pa je postala sedež hrvaške pavlinske pokrajine. Pavlinci so bili zelo bogati in ugledni, posebno v XVII. st. Imeli so lastne umetniške delavnice, opremljali in poslikavali so svoje cerkve, večinoma so ostali anonimni. V svojih cerkvah so imeli dragocene baročno oblikovane orgle. Zelo pomembno je njihovo delovanje na književnem in znanstvenem področju.

PODČETRTEK

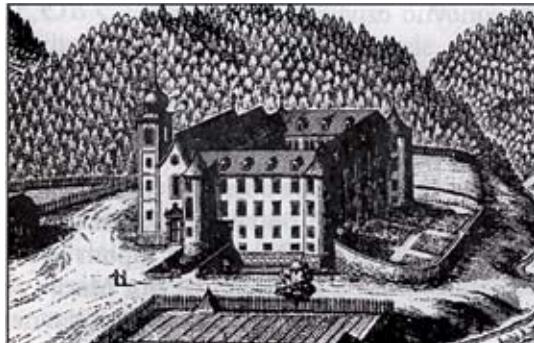
Podčetrtek je mestece ob reki Sotli. Naselje je bilo po letu 1072 v lasti škofije v Krškem. S starim gradom je leta 1162 upravljal krški fevdalec F. Landsberg. Naselje s tipično trgovsko ulico je dobilo ime po četrtku. Na ta dan je bil v trgu pod gradom tržni dan. Sedanji grad (burg), ki je na odličnem položaju, je bil zgrajen v prvi polovici XVI. st. Njegovi lastniki so bili Tattenbachi, od leta 1527 do 1672, od leta 1686 pa Attemsi. Župnijska cerkev, prvotno gotska, je bila barokizirana leta 1712. Ponožogotska podružnična cerkev sv. Marije na Pesku je barokizirana okoli leta 1710. Poleg fresk (iz leta 1712) je v njej ohranjena bogata baročna oprema z deli Janeza Gregorja Božiča (1675-1724), kiparja iz Laškega, in Mihaela Pogačnika, kiparja, omenja se med letoma 1709 in 1735. Ob cerkvi se nahaja krajevno pokopališče.

Župnijska cerkev sv. Lovrenca, Podčetrtek, glavni oltar.

OLIMJE

Dvorec je obstajal že v XI. stoletju in je bil v lasti grofov iz Pilstaina. Lastnica je bila tudi Sv. Ema Krška. Skozi zgodovino se je zamenjalo več lastnikov. Leta 1550 je dvorec v renesančnem slogu uredil grof Tattenbach. Leta 1658 ga je kupil zagrebški protonotar Ivan Zakmardy ter ga leta 1663

Olimje

nekadašnji samostan kupili grofovi Attemsi i ostali vlasnici sve do kraja II. svj. rata, kada je sve nacionalizirano. Denacionalizacijom od godine 1990. Marijino svetište te župu preuzimaju Mala braća Sv.Franje Asiškog - minoriti.

GROBLJE

Groblje se nalazi između Domžala i Mengeša. Misijski misni savez i Dobrotvorno društvo (osnovani u I. svj. ratu) sakupljali su novčana i materijalna sredstva za misije, te 5.12.1917. godine kupili Wurzbachov dvorac u Groblju. Da sve ne uzme država, ako Austrija

Groblje – misijska kuća (oko 1920.)

pobijedi u ratu, riješila je biskupija i Groblje dodjelila Misijskom savezu, koji su trebali utemeljiti centar za vanjske misije. Godine 1920. je Misijski savez izručio Groblje s posjedom Jugoslavenskoj provinciji Misijskom savezu, koji se je obavezao da će odgajati misionare za unutarnje i vanjske misije.

Prvi lazaristi su se 6.9.1920. nastanili u Wurzbachovom dvorcu. U Groblju je bio u godinama 1920. - 1925. centar provincije. Preuzeli su i brigu o crkvi Sv. Mohora i Fortunata. Godine 1921. je počela temeljita obnova dvorca i dogradnja s obnovom gospodarskih zgrada. Latili su se i misijskoga posla.

Misiju u Groblju su 24.4.1941. zauzeli Nijemci. Lazaristi su otišli u Ljubljano. Nakon rata su se vratili u opljačkano i zapaljenu kuću. Počela je obnova koju je vodio superior Alojzij Trontelj. 1.10.1948. je nova vlast sve zaplijenila, a Trontelj je završio u zatvoru. Denacionalizacijom je lazaristima vraćem veći dio zemljišta, a god. 2007. još i obveznice za zgrade i dvorište.

Ova kuća je bila za vrijeme II. svj. rata najprepoznatljivija kuća slovenskih lazarista, zbog njihove misijske djelatnosti. Od 1920. do 1941. godine u Groblju je bilo unutarnje sjemenište iz kojeg su izašli mnogi svećenici i braća M D.

OZALJ

Ozalj je mjestance na Kupi zapadno od Karlovca. Srednjovjekovni grad Ozalj, smješten na klisuri nad Kupom, pregrađen je u dvor u XVIII. stoljeću. Ulaznu kulu dao je podići 1599. Juraj Zrinski. Grad se spominje od 1244. godine. Od 1398. godine bio je u vlasti

Ozalj

podaril hrvaškimi pavlincem iz Lepoglave, ki so tu živeli 120 let ter dvorec preuredili v samostan z mogočno cerkvijo in lekarno, eno najstarejših v Evropi, z lepo urejeno okolico. Avstrijski cesar Jožef II. je leta 1782 razpustil samostan. Redovniki so odšli v razne samostane na Hrvaško. Leta 1785 je bila v Olimju ustanovljena župnija. Leta 1850 so nekdanji samostan kupili grofi Attems in ostali lastniki vse do konca II. svetovne vojne, ko je bilo vse nacionalizirano. Z denacionalizacijo leta 1990 so Marijino svetišče ter župnijo prevzeli Mali bratje Sv. Franca Asiškega – minoriti.

GROBLJE

Groblje so med Domžalami in Mengšem. Misijonska zveza in Dobrodelna družba (ustanovljeni v I. svetovni vojni) sta zbrali denarna in materialna sredstva za misijone ter 5.12.1917 kupili Wurzbachov dvorec v Grobljah. Da ne bi vsega vzela država, če Avstrija zmaga v vojni, je škofija odločila in Groblje dodelila Misijonski zvezi, ki je morala ustanoviti center za zunanje misije. Leta 1920 je Misijonska zveza izročila Groblje s posestvom Jugoslovanski provinci Misijonski zvezi, ki se je obvezala, da bo vzgajala misijonarje za notranje in zunanje misijone.

Prvi lazaristi so se 6.9.1920 nastanili v Wurzbachovem dvorcu. V Grobljah je bilo v letih 1920-1925 središče province. Prevzeli so tudi skrb za cerkev Sv. Mohorja in Fortunata. Leta 1921 se je začela temeljita obnova dvorca in dograditev z obnovo gospodarskih zgradb. Lotili so se tudi misijonskega dela.

Misijon v Grobljah so 24.4.1941 zavzeli Nemci. Lazaristi so odšli v Ljubljano. Po vojni so se vrnili v oropano in požgano hišo. Začela se je prenova, ki jo je vodil superior Alojzij Trontelj. 1.10.1948 je nova oblast vse zaplenila, Trontelj pa je končal v zaporu.

Z denacionalizacijo so lazaristi dobili večji del posestva nazaj in leta 2007 tudi obezavnice za zgradbe in dvorišče.

Ta hiša je bila v času II. svetovne vojne najbolj prepoznavna hiša slovenskih lazaristov zaradi njihovega misijonskega delovanja. Od leta 1920 do 1941 je bilo v Grobljah notranje semenišče, iz katerega so prišli mnogi duhovniki in bratje M D.

Semeniščniki in duhovniki, Groblje (1929).

OZALJ

Ozalj je mestece na Kolpi zahodno od Karlovca. Srednjeveški grad Ozalj, ki leži na klancu nad Kolpo, je bil v XVIII. stoletju preurejen v dvorec. Vhodni stolp je leta 1599 dal zgraditi Juraj Zrinski. Grad se omenja od leta 1244. Od leta 1398 je bil v lasti Frankopanov, od leta 1550 pa v lasti Zrinskih. V gradu je Domovinski muzej. Pod gradom je Petar Zrinski okoli leta 1654 zgradil kapelo Sv. Antuna Padovanskega, ki je bila okoli leta 1890 porušena. Predmeti iz kapele so izročeni krajevni baročni cerkvi Sv. Vida (iz sredine XVIII. st.).

Frankopana, a od 1550. Zrinskih. U gradu je smješten Zavičajni muzej. Podno grada je Petar Zrinski dao podići oko 1654. godine kapelu Sv. Antuna Padovanskog, koja je srušena oko 1890. godine. Predmeti iz kapele su predani mjesnoj baroknoj župnoj crkvi Sv. Vida (iz sredine XVIII. st.).

Svetice – panorama

svetištem. Uz južni bok broda nalaze se četiri kapele, a uz glavno pročelje je bočno smješten zvonik. U crkvi je izvrsna oprema iz XVII. i XVIII. stoljeća, većinom rad pavlinskih majstora: sedam oltara, propovjedaonica i orgulje rokoko stila s pavlinskim grbom. Glavni oltar iz 1700.g. je izradio Pavel Belina, pavlin, kipar iz Slovenije. Orgulje su djelo Ivana Jurija Eisla (iz Ljubljane) iz 1761. godine. Korske klupe su s figuralnim rezbarijama izrađene oko 1700. godine. Klupe i antependiji su oslikani cvjetnim motivima. U crkvi se nalazi i slika Sv. Josipa, signatura Joh. Potoschnik Laybach 1782. (Janez Potočnik

Svetice – glavni oltar
Pavel Belina, 1700.)

iz Ljubljane,
rođ. 1749
u Kropi,
umro 1834.
u Ljubljani),
veristička
glava Krista
od voska i
nadgrobna
ploča Šubića
Peranskih.

Svetice – crkva Rođenja Marijina

IVAN BELOSTENEC (1596.-1675.)

Bio je lepoplavski pavlin i prior u pavlinskom samostanu Svetice, te ugledni pripadnik ozaljskoga jezično-književnog kruga. U samostanu u Sveticama proveo je zrela desetljeća svoga svećeničkog i jezikovnog djelovanja. Najznačajniji je njegov leksikografski rad

Gazophylacium seu Latino-Illyricorum onomatium aerarium,
izdan u Zagrebu 1740. godine.

Uz 400. obljetnicu rođenja, ogranak Matice Hrvatske u Ozlju i domoljubi ozaljsko-svetičkog kraja, postavili su na zid samostana u Sveticama, spomen-ploču (1995).

SVETICE

Vas južno od Ozlja. Na vrhu hriba se nahaja kompleks nekdanjega pavlinskega samostana, ki je bil ukinjen leta 1786 s cerkvijo Rojstva Marijinega. Samostan je dal zgraditi Ivan Belostenec (od leta 1627). Samostanski kompleks je bil obnovljen po potresu leta 1699. Enonadstropna zgradba samostana je samo delno ohranjena. Cerkev (sedaj župnija) je

Svetice, cerkev Rojstva Marijinega, glavni oltar (Pavel Belina, 1700).

podolgovata zgradba s poligonalnim svetiščem. Ob južnem boku ladje se nahajajo štiri kapele, ob glavni fasadi pa je bočno postavljeni zvonik. V cerkvi je odlična oprema iz XVII. in XVIII. stoletja, večinoma so to dela pavlinskih mojstrov: sedem oltarjev, prižnica in orgle v rokoko slogu s pavlinskim grbom. Glavni oltar iz leta 1700 je izdelal Pavel Belina, pavlinec, kipar iz Slovenije. Orgle so delo Ivana Jurija Eisla (iz Ljubljane) iz leta 1761. Korske klopi so s figuralnimi rezbarijami izdelane okoli leta 1700. Klopi in antependiji so poslikani s cvetnimi motivi. V cerkvi se nahaja tudi slika Sv. Josipa, signatura Joh. Potoschnik Laybach 1782 (Janez Potočnik iz Ljubljane, rojen leta 1749 v Kropi, umrl leta 1834 v Ljubljani), veristična Jezusova glava iz voska in nagrobna plošča Šubića Zrinskih.

Svetice, cerkev Rojstva Marijinega, oltar sv. Josipa (Janez Potočnik, 1782).

IVAN BELOSTENEC (1596-1675)

Bil je lepoglavski pavlinec in prior v pavlinskem samostanu Svetice ter ugledni pripadnik ozaljskega jezikovnega-književnega kroga. V samostanu na Sveticah je preživel zrela desetletja svojega duhovniškega in jezikovnega delovanja. Najpomembnejše je njegovo leksikografsko delo

Gazophylacium seu Latino-Ilyricorum onomatum aerarium,

Izdano v Zagrebu leta 1740.

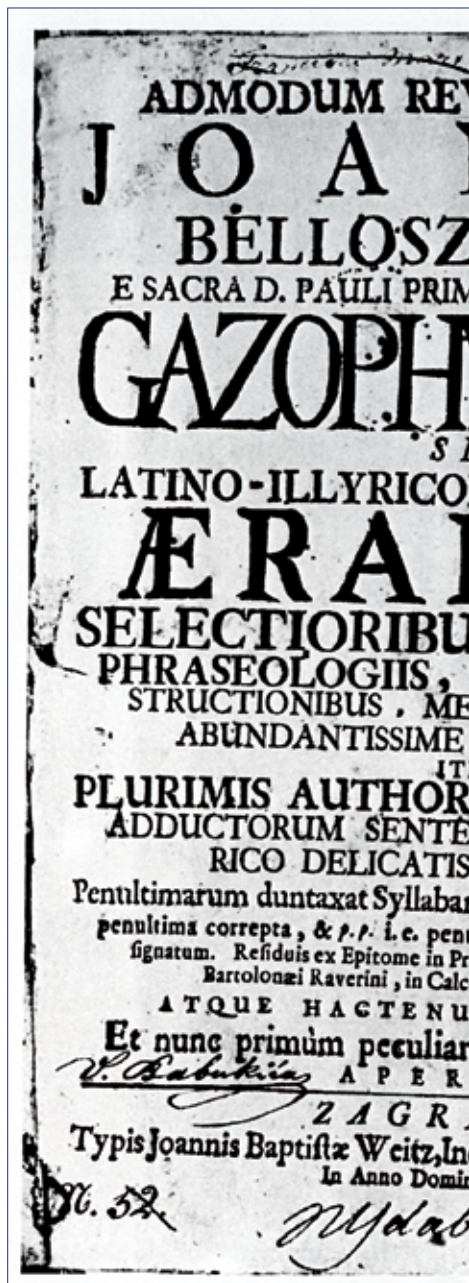
Ob 400-ti obletnici rojstva so podružnica Matice Hrvaške v Ozlju in domoljubi ozaljsko-svetiškega kraja na zid samostana na Sveticah postavili spominsko ploščo (leta 1995).

Svetice, cerkev Rojstva Marijinega, orgle (I. J. Eisel, 1761).

IZVORI

- PEDESET GODINA MISIONARA SV. VINKA PAULSKOG - LAZARISTA - U VRAPČU (1958. - 2008.)
- HDA, CK KPH, inv.br.464
- KOŽUL STJEPAN, SPOMENICA ŽRTVAMA LJUBAVI ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE, 1992., str. 110 - 111
- PODACI IZ SPOMENICE ŽUPE SV. KRIŽA, ZAVRŠJE
- PUST ANTON, REVEN ZDRAVKO, SLAPŠAK BOŽIDAR (priređivači)
PALME MUČENIŠTVA, str. 263 - 264
- HRVATSKI MARTIROLOGIJ XX. st., don ANTO BAKOVIĆ, str. 597 - 598
- HRVATSKA LIKOVNA ENCIKLOPEDIJA, zajedničko izdanje LEKSIKOGRAFSKOG ZAVODA MIROSLAV KRLEŽA, 2005., ZAGREB, VJESNIK d.d. ZAGREB, ENCIKLOPEDIJA HRVATSKE UMJETNOSTI 1995/96
- VREDNI SPOMINA, LJUBLJANA 2009., autor LOJZE GAJŠEK, CM
- SLOVENSKA PROVINCA MISIJSKE DRUŽBE, LJUBLJANA 2009., autor LOJZE GAJŠEK, CM.
- ARHIV SPOMEN PARKA JASENOVAC

Naslovna stranica Latinsko-
ilirskog rječnika pavlina
I. Belostenca

VIRI

- PEDESET GODINA MISIONARA SV. VINKA PAULSKOG - LAZARISTA - U VRAPČU (1958- 2008)

- HDA, CK KPH, inv. št. 464

- KOŽUL STJEPAN, SPOMENICA ŽRTVAMA LJUBAVI ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE, 1992, str. 110 - 111

- PODATKI IZ SPOMENICE ŽUPNIJE SV. KRIŽA, ZAVRŠJE

- PUST ANTON, REVEN ZDRAVKO, SLAPŠAK BOŽIDAR (priređivači)
PALME MUČENIŠTVA, str. 263 - 264

- HRVATSKI MARTIROLOGIJ XX. st., don ANTO BAKOVIĆ, str. 597 - 598

- HRVATSKA LIKOVNA ENCIKLOPEDIJA, skupna izdaja LEKSIKOGRAFSKEGA ZAVODA MIROSLAV KRLEŽA, 2005., ZAGREB, VJESNIK d.d. ZAGREB, ENCIKLOPEDIJA HRVATSKE UMJETNOSTI 1995/96

- VREDNI SPOMINA, LJUBLJANA 2009, avtor LOJZE GAJŠEK, CM

- SLOVENSKA PROVINCA MISIJONSKE DRUŽBE, LJUBLJANA 2009, avtor LOJZE GAJŠEK, CM.

- ARHIV SPOMEN PARKA JASENOVAC

VERENDI PATRIS
N N I S
TĒNĒCZ,
I EREMITÆ RELIGIÖNE
YLACIUM,
E U
RUM ONOMATUM
RIUM,
S SYNONIMIS,
VERBORUM CON-
TAPHORIS, ADAGIIS,
LOCUPLETATUM,
EM
UM IN HOC OPERE
NTIIS IDIOMATE ILLY-
ILLUSTRATUM,
rum Quantitatibus, litteris p. c. i. c.
ultima producta, ubique denotatis,
ofodizæ speciales Regulas, Pantalconis
e Libri appofito, colligendis.
S INTERCLUSUM,
iter Illyriorum commodo
T U M. 1850. 10/11
A B I E,
clyti Regni Croatiae Typographi.
M. DCC. XL
al. 362.

ŽIVOTOPIS AUTORICE

POLONA JURINIĆ (Sitar), rođena je u Ljubljani 25. kolovoza 1945. godine. Otac Francé iz Mišača kod Radovljice, majka Justina, rođena Koželj, iz Ljubljane. Od svoje četvrte godine živjela je u Mariboru gdje je diplomirala na Tehničkoj školi, smjer arhitektura. Do udaje u Zagrebu, radila je u Mariboru u projektom birou. Od 1972. živi u Zagrebu. Najprije se zapošljava kao referent u katastru u Zaprešiću. Od 1975. godine radi kao projektant-suradnik u projektnim biroima. Nakon osamostaljenja Hrvatske radi kao projektant i nadzorni inženjer te kasnije sa suradnicima na obnovi kriznih područja (od Dubrovnika, Škabrnje do Belog Manastira).

Od 1998. godine je u mirovini. Od 1994. je aktivna članica Kulturno-prosvjetnoga društva Slovenski dom u Zagrebu. U uredništvu Novog odmeva prati kulturna zbivanja u Zagrebu i Hrvatskoj. Članica je Vijeća slovenske nacionalne manjine Grada Zagreba od 2003. godine. Od 2000. godine aktivno sudjeluje u radu Hrvatsko-slovenskog društva prijateljstva u Zagrebu, a od 2009. je i do predsjednica i tajnica Društva.

ŽIVLJENJEPIS AVTORICE

POLONA JURINIĆ (Sitar) je rođena u Ljubljani 25. avgusta 1945. Oče Francé iz Mišač pri Radovljici, mati Justina, rođena Koželj, iz Ljubljane. Od svojega četrtoga leta je živjela u Mariboru, kjer je diplomirala na Tehniški šoli, smer arhitektura. Do poroke je delala u Mariboru v projektne boroju. Od leta 1972 živi v Zagrebu. Najprej se je zaposlila kot referent v katastru v Zaprešiću. Od leta 1975 je delala kot projektant-sodelavec v projektne birojih. Po osamosvojitvi Hrvaške dela kot projektant in nadzorni inženir in kasneje s sodelavci pri obnovi kriznih področij (od Dubrovnika, Škabrnje do Belog Manastira).

Od leta 1998 je upokojena. Od 1994. je aktivna članica Kulturno-prosvetnega društva Slovenski dom v Zagrebu. V uredništvu Novega odmeva spremlja kulturna dogajanja v Zagrebu in na Hrvaškem. Od leta 2003 je članica Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb. Od leta 2000 aktivno sodeluje pri delu Hrvaško-slovenskega društva prijateljstva v Zagrebu, od leta 2009 pa je tudi dopredsednica in tajnica Društva.

JANEZ STRAŠEK MUČENIK 1906 – 1947

AVTOR / AUTOR

Polona Jurinić

PREVOD V SLOVENŠČINO / PRIJEVOD NA SLOVENSKI

Polona Jurinić
Agata Klinar Medaković

PREVOD V HRVAŠČINO / PRIJEVOD NA HRVATSKI

Polona Jurinić

LEKTURA HRVAŠKEGA TEKSTA / LEKTURA HRVATSKOG TEKSTA

Dunja Gaj

LEKTURA SLOVENSKEGA TEKSTA / LEKTURA SLOVENSKEG TEKSTA

Mojca Fürst Đurica

OBLIKOVANJE IN PRELOM / OBLIKOVANJE I PRIJELOM

Ljudevit Gaj

FOTOGRAFIJE

Arhiv družine Strašek / arhiv obitelji Strašek
Arhiv Lazaristi, Ljubljana
Polona Jurinić

UREDNIK

Darko Šonc

IZDAJATELJ / IZDAVAČ

Slovenski dom, Zagreb

IZID KNJIGE OMOGOČIL:

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

TISK / TISAK

Intergrafika

Bistranska 19

10000 Zagreb

ZAGREB, 2011

ZALOŽBA / NAKLADA

600 izvodov / primjeraka

DRUŽINSKO DREVO DRUŽINE STRAŠEK

Slake 25, PODČETRTEK

sin STANKO
* 1948

sin VILI
* 1946

hči TEREZIJA
* 1944

sin EDI
* 1943
† 1993

sin STANKO
* 1943
† 1979

sin ANTON
* 1942
† 1994

sin FRANC
* 1936
† 1995

sin FRANC
* 1940

hči MILENA
* 1953

hči IVANKA
* 1932

sin JOŽE
* 1932
† 1965

sin IVAN
* 1939
† 1994

sin MARTIN
* 1948

sin JANEZ
DUHOVNIK
LAZARIST
MISIJONAR

sin FRANC

hči MARIJA

hči ŠTEFANIJA

sin ANTON

* 11. 12. 1906
† 30. 3. 1947

* 3. 10. 1908
† 9. 6. 1957

* 14. 2. 1911
† 6. 11. 1973

* 1912
† 28. 5. 1983

* 29. 12. 1916
† 1999

oče JANEZ

* 1874
† 1967

mati MARIJA
roj. MLAKAR

* 1884
† 1927